

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TRABZON İLİNİN SÜRMENE İLÇESİNDE HALKIN AFET PROFİLİ:
FARKINDALIK VE HAZIRLIK SEVİYELERİNİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kemal KARADENİZ

OCAK - 2020

GÜMÜŞHANE

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TRABZON İLİNİN SÜRMENE İLÇESİNDE HALKIN AFET PROFİLİ:
FARKINDALIK VE HAZIRLIK SEVİYELERİNİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kemal KARADENİZ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK

OCAK - 2020

GÜMÜŞHANE

KABUL VE ONAY

Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK danışmanlığında, Kemal KARADENİZ tarafından hazırlanan “Trabzon İlinin Sürmene İlçesinde Halkın Afet Profili: Farkındalık ve Hazırlık Seviyelerinin Belirlenmesi” isimli bu çalışma 23 / 01 / 2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Saime ŞAHİNÖZ (Başkan)

Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Ali Erden BABACAN (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.. / .. /

Prof. Dr. Ekrem CENGİZ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “Trabzon İlinin Sürmene İlçesinde Halkın Afet Profili: Farkındalık ve Hazırlık Seviyelerinin Belirlenmesi” isimli bu çalışmanın tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve alıntı yaptığım tüm çalışmaların kaynakçada yer aldığını taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmenliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☒	Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
☐	Tezim sadece Gümüşhane Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
☐	Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

23 / 01 / 2020

Kemal KARADENİZ

ÖNSÖZ

Öncelikle tez çalışma konusunun belirlenmesinde ve hazırlama sürecinin her aşamasında bilgisini, tecrübesini ve değerli zamanını esirgemeyerek bana her fırsatta yardımcı olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK'e teşekkür ederim. Ayrıca çalışmamın en başından tamamlanmasına kadar olan her aşamasında desteğini esirgemeyen Ramazan ASLAN'a teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen ve bu günlere gelmeme yardımcı olan başta aileme ve çalışma boyunca desteklerini esirgemeyen kardeşlerime ve arkadaşlarıma ve her daim yanımda olan Özcan KUKU'ya teşekkürlerimi sunarım.

GÜMÜŞHANE - 2020

Kemal KARADENİZ

ÖZET

[KARADENİZ, Kemal]. Trabzon İlinin Sürmene İlçesinde Halkın Afet Profili: Farkındalık ve Hazırlık Seviyelerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, 2020, (XVI +74)

Bu çalışma, Trabzon ilinin Sürmene ilçesinde yaşayan bireylerin afet profili ve farkındalığını belirlemek amacıyla kesitsel tarama modelinde tasarlanmıştır. Veriler anket formu kullanılarak toplanmıştır. Ankette yer alan sorular, literatürde mevcut olan ve farklı araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan derlenmiştir. Anket, toplam 23 sorudan oluşmaktadır ve son 17 soru katılımcıların afetler konusundaki farkındalık ve hazırlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Örneklem yöntemi olarak, cinsiyete göre tabakalı kolayda örneklem yöntemi kullanılmış ve örneklem sayısı olarak 400 kişi belirlenmiştir. Veriler yüz yüze görüşülerek 200 kadın ve 200 erkekten olmak üzere toplam 400 kişiden toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 programıyla analiz edilmiş ve istatistiksel analiz yöntemi olarak, frekans tabloları ile grafik halinde gösterilmiştir. Yapılan analizlerde, kolayda örneklem yöntemi kullanılmasından ve verilerin normal dağılım göstermemesinden dolayı nonparametrik testler kullanılmıştır. Nonparametrik testlerde ise ikili karşılaştırmalar için Man Whitney U Testi ve çoklu karşılaştırmalar için ise Kruskal Wallis H Testi uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları, anket çalışmasına katılan bireylerin afetler konusunda orta düzeyde bir farkındalık ve hazırlık seviyesine sahip olduğunu ve eğitim durumuna bağlı olarak, afetlerle ilgili konularda bilgi sahibi olma durumunun arttığını göstermektedir. Dolayısıyla, afet farkındalığı ve hazırlık seviyesinin yükselmesi için düzenli eğitimler verilmeli ve tatbikatlar yapılmalı ve halkın afetlere karşı farkındalık ve hazırlık algıları yüksek tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürmene, Afet, Afet Farkındalığı, Hazırlık Seviyesi

ABSTRACT

[KARADENİZ, Kemal]. Disaster Profile of the People in Sürmene District of Trabzon Province: Determination of Awareness and Preparation Levels, Master Thesis, 2020, (XVI +74)

This study was designed in sectional scan model in order to determine the disaster profile and awareness of individuals living in Sürmene district of Trabzon province. Data were collected by using questionnaire form. The questions in the questionnaire were compiled from the questions prepared by different researchers and available in the literature. The questionnaire consists of 23 questions and the last 17 questions aim to determine the awareness and preparation levels on disasters of participants. As sampling method, stratified convenience sampling method according to gender was used and 400 people were assigned as the number of samples. Data were gathered from a total of 400 people, which of them 200 women and 200 men, by face to face interview. Obtained data were analyzed with SPSS 25 software and as the statistical analysis method, they were displayed graphically with frequency tables. In the analyses, nonparametric tests were used since the convenience sampling method were not used and data did not show normal distribution. In nonparametric tests, Man Whitney U Test was used for binary comparisons and Kruskal Wallis H Test was used for multiple comparisons. Results of the study show that the individuals participating in the questionnaire study have a moderate level of awareness and preparation about disasters and, depending of the education level, the situation of having information about disaster-related issues increases. Therefore, regular trainings should be given and exercises should be made in order to raise disaster awareness and preparation level and, the awareness and preparation perceptions of public against to disasters should be kept high.

Keywords: Sürmene, Disaster, Disaster Awareness, Preparation Level

İÇİNDEKİLER

DIŞ KAPAK

İÇ KAPAK

KABUL VE ONAY.....	II
BİLDİRİM.....	III
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XIII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XIV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVI

GİRİŞ	1
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEMİN DURUMU	2-4
1.1 Çalışmanın Önemi.....	3
1.2 Çalışmanın Amacı.....	3
1.3 Çalışmanın Kapsamı	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. TEMEL KAVRAMLAR.....	5-25
2.1 Afet Kavramı.....	5
2.2. Afet Türleri.....	5
2.2.1. Doğal afetler	5
2.2.1.1. Ani Gelişen Doğal Afetler	6

2.2.1.2.Yavaş Gelişen Doğal Afetler	6
2.2.1.3.Deprem.....	6
2.2.1.4.Heyelan	8
2.2.1.5.Sel ve Taşkınlar.....	8
2.2.2.İnsan Kaynaklı Afetler.....	9
2.2.2.1.Ulaşım kazaları.....	9
2.2.2.2.Terör Olayları.....	10
2.2.2.3.Kimyasal Biyolojik Radyolojik ve Nükleer (KBRN) Kazalar.....	10
2.3.Afetlerin Etkileri.....	11
2.3.1.Afetlerin Doğrudan Etkileri:	11
2.3.2.Afetlerin Dolaylı Etkileri:	11
2.4.Afet Yönetimi	11
2.4.1.Afet Yönetiminin Evreleri	12
2.4.1.1.Risk ve Zarar Azaltma Evresi	12
2.4.1.2.Hazırlık Evresi	13
2.4.1.3.Müdahale Evresi.....	13
2.4.1.4.İyileştirme Evresi	13
2.5.Afet Çantası	13
2.6.Acil Durum Toplanma Alanı.....	14
2.7.İlk Yardım	15
2.8.Araştırma Bölgesinin Özellikleri.....	15
2.8.1.Trabzon İli ve İlçelerinin Deprem İlişkisi.....	19
2.8.2.07-08 Ağustos 1998 Trabzon Selleri	20
2.9.Literatür Taraması	22

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM.....	25-28
3.1.Araştırmanın Varsayımları	26
3.2.Araştırmanın Kısıtlılıkları	26

3.3.Beklenen Yararlar.....	27
----------------------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.VERİLERİN ANALİZİ ve YORUM.....	28-63
4.1.Verilerin Analizi.....	28
4.2.Bulgular ve Yorum.....	28
4.2.1.Cinsiyet.....	28
4.2.2.Medeni Hâl.....	30
4.2.3.Yaş.....	31
4.2.4.Eğitim.....	32
4.2.5.Daha Önce Herhangi Bir Afet Yaşadınız mı?	33
4.2.6.Sizce ülkemizdeki idareciler (Kurum yöneticileri, politikacılar vs.) afetlere ilgili gereken çalışmaları yapıyor mu?	34
4.2.7.Afetlere Hazırlık Konusunda Herhangi Bir Eğitim Aldınız mı?	35
4.2.8.Afetlere Müdahale İle İlgili Eğitim Aldınız mı?	36
4.2.9.Afetlerle İlgili Herhangi Bir Tatbıkata Katıldınız mı?	37
4.2.10.Afet Bilinci Kapsamındaki Eğitimleri ve Tatbikatları Gerekli Görüyor musunuz?.....	38
4.2.11.Afetler ve Acil Durumlarla İlgili Eğitim ve Tatbikatlara Katılmak İster misiniz?.....	39
4.2.12.Kendinizi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Görüyor musunuz?	40
4.2.13. Yaşadığınız Çevreyi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Buluyor musunuz?.....	41
4.2.14.Sizin ve Ailenizin Afete Hazırlık Planı Var mı ve Tatbik Ettiniz mi?	42
4.2.15.Daha Önce İlk Yardım Eğitimi Aldınız mı?	42
4.2.16.Bir Afet ve Acil Durum Esnasında Kendinizi İlk Yardım Yapabilecek Düzeyde Görüyor musunuz?	43
4.2.17.Şimdiye Kadar Aile Fertlerinizden İlk Yardım Eğitimi Alan var mı?	45
4.2.18.Evinizin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünüyor musunuz?	46
4.2.19.Olası Bir Afette Toplanma Bölgenizi Biliyor musunuz?.....	47
4.2.20.Olası Bir Afette Alternatif Barınma Yeriniz Var mı?.....	48

4.2.21.Ailenizin Afet Çantası Var mı? (içinde: ilk yardım çantası, el feneri, radyo vb.).....	49
4.2.22.Evinizde Düşme Riski Olan (dolap, ayna vb.) Malzemeleri Sabitlediniz mi?.....	50
4.2.23.Sizin ve Ailenizin Önemli Belgelerinin Yedekleri Evin Dışında Başka Bir Yerde Saklanıyor mu?.....	51
4.2.24.Cinsiyet ile Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	52
4.2.25.Medeni Durum İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark	52
4.2.26.Afet Yaşama Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	52
4.2.27.İdarecilerin Afetlerle İlgili Gerekli Çalışmaları Yapma Durumları Hakkında Katılımcıların Fikri İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark	53
4.2.28.Yaş Durumu ile Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	54
4.2.29.Eğitim Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	54
4.3 Tartışma.....	55
SONUÇ VE ÖNERİLER	60
KAYNAKÇA	62
ÖZGEÇMİŞ	68
EK 1: Anket Formu	70
EK 2: Sürmene Kaymakamlığı İzin Yazısı	72
EK 3: Etik Kurul Onay Raporu	73

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. 2000 Yılından İtibaren Türkiye’de Yaşanan ve Can Kaybıyla Sonuçlanan Depremler	7
Tablo 2.2. Trabzon İlinin Sürmene İlçesinin 2018 Yılı Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu	16
Tablo 2.3. Trabzon İlinin Sürmene İlçesinin 2018 Yılı Bitirilen Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre İlçe Nüfusu (18+yaş)	17
Tablo 2.4. Trabzon İli ve İlçelerinde Meydana Gelen ve Ölümle Sonuçlanan Afetler (son 90 yıl).....	18
Tablo 2.5. Trabzon İlinde 2018 Yılında Yaşanan Depremler	20
Tablo 4.1. Anket Çalışmasına Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	29
Tablo 4.2. Anket Çalışmasına Katılanların Medeni Hâllerine Göre Dağılımı.....	30
Tablo 4.3. Anket Çalışmasına Katılanların Yaşa Göre Dağılımı.....	31
Tablo 4.4. Anket Çalışmasına Katılanların Eğitime Göre Dağılımı	32
Tablo 4.5. Anket Çalışmasına Katılanların Daha Önce Herhangi Bir Afet Yaşama Durumu.....	33
Tablo 4.6. Katılımcılara Göre Ülkemizdeki İdarecilerin Afetlerle İlgili Gereken Çalışmaları Yapma Durumları.....	34
Tablo 4.7. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlere Hazırlık Konusunda Eğitim Alma Durumu.....	35
Tablo 4.8. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlere Müdahale İle İlgili Eğitim Alma Durumu.....	36
Tablo 4.9. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlerle İlgili Herhangi Bir Tatbikata Katılma Durumu	37
Tablo 4.10. Anket Çalışmasına Katılanların Afet Bilinci Kapsamındaki Eğitim ve Tatbikatları Gerekli Bulma Durumu	38
Tablo 4.11. Anket Çalışmasına Katılanların Afetler ve Acil Durumlarla İlgili Eğitim Ve Tatbikatlara Katılmak İsteme Durumu	39
Tablo 4.12. Anket Çalışmasına Katılanların Kendisini Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Görme Durumu.....	40

Tablo 4.13. Anket Çalışmasına Katılanların Yaşanılan Çevreyi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Bulma Durumu	41
Tablo 4.14. Anket Çalışmasına Katılanların Afete Hazırlık Planı ve Tatbik Etme Durumu	42
Tablo 4.15. Anket Çalışmasına Katılanların İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu	43
Tablo 4.16. Anket Çalışmasına Katılanların Bir Afet ve Acil Durum Esnasında Kendisini İlk Yardım Yapabilecek Düzeyde Görme Durumu	44
Tablo 4.17. Anket Çalışmasına Katılanların Aile Fertlerinin İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu	45
Tablo 4.18. Anket Çalışmasına Katılanların Evlerinin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünme Durumu	46
Tablo 4.19. Anket Çalışmasına Katılanların Olası Bir Afette Toplanma Bölgesini Bilmesi Durumu	47
Tablo 4.20. Anket Çalışmasına Katılanların Olası Bir Afette Alternatif Barınma İmkânı Olma Durumu	48
Tablo 4.21. Anket Çalışmasına Katılanların Afet Çantası Olma Durumu.....	49
Tablo 4.22. Anket Çalışmasına Katılanların Evinde Düşme Riski Olan Eşyaları Sabitleme Durumu	50
Tablo 4.23. Anket Çalışmasına Katılanların Önemli Belgelerinin Yedeklerini Evin Dışında Bir Yerde Saklama Durumu	51
Tablo 4.24. Cinsiyet İle Afet Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark	52
Tablo 4.25. Medeni Durum İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark	52
Tablo 4.26. Afet Yaşama Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	52
Tablo 4.27. İdarecilerin Afetlerle İlgili Gerekli Çalışmaları Yapma Durumları Hakkında Katılımcıların Fikri İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	53
Tablo 4.28. Yaş Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark	54
Tablo 4.29. Eğitim Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark.....	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Türkiye Deprem Tehlike Haritası	7
Şekil 2.2. Türkiye Heyelan Yoğunluk Haritası	8
Şekil 2.3. Türkiye Sel ve Su Baskınları Afet Haritası.....	9
Şekil 2.4. Afet Yönetiminin Evreleri	12
Şekil 2.5. Acil Durum Toplanma Alanı İşareti	15
Şekil 2.6. Trabzon İli Heyelan Haritası.....	19
Şekil 2.7. Sürmene İlçe Merkezindeki Köprüde Oluşan Yıkılma.....	20
Şekil 2.8. Beşk�y’de Taşkın ve Heyelana Neden Olan Yan Dereden Bir Görünüm.....	21
Şekil 2.9. Köprübaşı İlçe Merkezinden Bir Görünüm	21

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1. Anket çalışmasına katılanların cinsiyete göre dağılımı	29
Grafik 4.2. Anket çalışmasına katılanların medeni hâllerine göre dağılımı	30
Grafik 4.3. Anket çalışmasına katılanların yaşa göre dağılımı	31
Grafik 4.4. Anket çalışmasına katılanların eğitime göre dağılımı	32
Grafik 4.5. Anket çalışmasına katılanların daha önce herhangi bir afet yaşama durumu	33
Grafik 4.6. Sizce ülkemizdeki idareciler (Kurum yöneticileri, politikacılar vs.) afetlere ilgili gereken çalışmaları yapıyor mu? Sorusuna katılımcıların cevapları	34
Grafik 4.7. Anket çalışmasına katılanların afetlere hazırlık konusunda eğitim alma	35
Grafik 4.8. Anket çalışmasına katılanların afetlere müdahale ile ilgili eğitim alma durumu.....	36
Grafik 4.9. Anket çalışmasına katılanların afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katılma durumu.....	37
Grafik 4.10. Anket çalışmasına katılanların afet bilinci kapsamındaki eğitim ve tatbikatları gerekli bulma durumu	38
Grafik 4.11. Anket çalışmasına katılanların afetler ve acil durumlarla ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak isteme durumu	39
Grafik 4.12. Anket çalışmasına katılanların kendisini afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli görme durumu	40
Grafik 4.13. Anket çalışmasına katılanların yaşadıkları çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli bulma durumu	41
Grafik 4.14. Anket çalışmasına katılanların afete hazırlık planı ve tatbik etme durumu	42
Grafik 4.15. Anket çalışmasına katılanların ilk yardım eğitimi alma durumu	43
Grafik 4.16. Anket çalışmasına katılanların bir afet ve acil durum esnasında kendisini ilk yardım yapabilecek düzeyde görme durumu	44
Grafik 4.17. Anket çalışmasına katılanların aile fertlerinin ilk yardım eğitimi alma durumu.....	45
Grafik 4.18. Anket çalışmasına katılanların evlerinin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünme durumu	46

Grafik 4.19. Anket çalışmasına katılanların olası bir afette toplanma bölgesini bilmesi durumu.....	47
Grafik 4.20. Anket çalışmasına katılanların olası bir afette alternatif barınma imkânı olma durumu.....	48
Grafik 4.21. Anket çalışmasına katılanların afet çantası olma durumu	49
Grafik 4.22. Anket çalışmasına katılanların evinde düşme riski olan eşyaları sabitleme durumu.....	50
Grafik 4.23. Anket çalışmasına katılanların önemli belgelerinin yedeklerini evin dışında bir yerde saklama durumu	51

KISALTMALAR LİSTESİ

AFAD: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

AFOM: Afet Operasyon Merkezi

ASH: Acil Sağlık Hizmetleri

BDTİM: Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi

DSİ: Devlet Su İşleri

İSMEP: İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi

JICA: Japan International Cooperation Agency (Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı)

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

UBAK: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

UMKE: Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi

GİRİŞ

Yaşadığımız dünyada her yıl büyük, küçük pek çok sayıda afet meydana gelmektedir. İnsan kaynaklı veya doğa olaylarından kaynaklı oluşan afetler, binlerce insanın ölmesine, yaralanmasına, maddi ve manevi hasarlara sebep olabilmektedir. Oluşan afetlerin verdiği hasarlar ise ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre farklılık gösterebilmektedir. Gelişmiş ülkelerin yaşadıkları afetlerden etkilenme oranları gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelere göre daha düşüktür. Örneğin; Japonya’da 11 Mart 2011 tarihinde meydana gelen 8.9 büyüklüğündeki depremde 20 binden fazla insan hayatını kaybetmişken, Haiti'nin başkenti Port-au-Prince'te 12 Ocak 2010’da meydana gelen 7.7 büyüklüğündeki depremde 230 binden fazla kişi hayatını yitirmiştir (Yeniçağ Gazetesi, 2017). Türkiye’de de her yıl çok sayıda ve çeşitli afetler yaşanmakta ve yaşanan afetlerin çeşitliliği Türkiye’nin genel olarak, jeolojik yapısı, topoğrafik yapısı ve meteorolojik özellikleri gibi birçok faktörden kaynaklanmaktadır. Sonuç olarak da, yaşanan afetlerden çok sayıda canlı etkilenmektedir.

Türkiye’ de özellikle 1999 İzmit depreminin yıkıcı etkilerinden sonra afetlere bakış açısı değişmiştir. 2009 yılından önce afetlerden sorumlu yalnızca birkaç tane kurum olması nedeniyle, mevcut afet yönetim sisteminde sorunlar meydana gelmekteydi. 2009 yılında tüm bu sorunların önüne geçmek adına yeni bir yapılandırma olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) oluşturulmuştur. AFAD, oluşturulduktan sonra halkın afet farkındalığı ve hazırlık seviyesini ölçmek adına araştırmalar gerçekleştirilmiştir. AFAD, yaptığı araştırmalar neticesinde halkın afet farkındalığını ve hazırlığını arttırmak için afet bilinci eğitimleri düzenlemeye başlamıştır. Düzenlenen afet bilinci eğitimlerinde, afetler hakkında temel kavramlar ve bilgilendirme, afet öncesinde yapılması gereken hazırlıklar, afet anındaki doğru davranış şekilleri ve afet sonrasındaki ilk anlar gibi konuların üzerinde durularak halkın afet farkındalığı ve hazırlığını arttırmak amaçlanmıştır.

Bu bağlamda, daha verimli ve etkin bir afet yönetimi için, halkın afet farkındalığı ve halkın afetlere hazırlık durumunu tespit etmek amacıyla yapılan araştırmalar daha fazla önem kazanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEMİN DURUMU

Dünya genelinde insanlar hemen hemen her gün afetlerle karşı karşıya kalabilmektedir. Yaşanan afetler, can kayıplarına, yaralanmalara, ekonomik kayıplara, sosyal ve çevresel hasarlara sebep olmakla birlikte, yarattıkları etkilerle insanların fakirleşmesine neden olmaktadır. İnsanoğlunun asırlara dayanan tecrübe ve birikimi, afetlerin zararlarının önlenmesi veya en aza indirilmesinin, toplumda afet farkındalığının oluşturulması ve alınan önlemler ile mümkün olabileceğini göstermiştir. Afet farkındalığı kapsamında, özellikle 1999 İzmit ve Düzce depremlerinden sonra, ülkemizde afetlerle ilgili çalışmalar yapan birçok kurum ve kuruluş, afet eğitimi konusuna da büyük önem göstererek, afet eğitimi konusunda çalışmalar gerçekleştirmeye başlamışlardır (Varol, 2007: 129).

Afet farkındalığı kapsamında yapılan çalışmalar da genel amaçlar şunlardır:

- İnsanların afetler hakkında bilinçlendirilmesi,
- İnsanların afetlerden korunma yolları hakkında bilgilendirilmesi,
- İnsanların, yaşadıkları yerleşim yerlerinde konut yeri seçimlerinde, kentleşmede, yapılaşmada, afete duyarlı yapı ve yerleşim kalitesi konularında bilinçlendirilmesi,
- Afetlerin neden olabileceği can-mal kayıplarının ve zararlarının en aza indirilmesi,
- Daha güvenli kentsel yaşam alanları oluşturulması amacıyla halkın bilgi birikiminin artırılması,
- Bütünleşik bir afet ve yapılaşma eğitimi verilirken özellikle çocukların psikolojilerini bozmadan bilinçli bir şekilde eğitim verilmesi,
- Bu amaçlar doğrultusunda, ilgili kişilerin katılımıyla sürdürülebilir ve yaşanabilir kentler oluşturulması ve afet zararlarının azaltılması, afet farkındalığı kapsamında yapılan çalışmalardaki genel amaçlardır (Varol, 2007: 130).

Toplumun afetlerle ilgili farkındalık ve hazırlık seviyelerinin belirlenmesi, afetlerin önlenmesi veya sonuçlarının azaltılması, yardım ve kurtarma faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde yapılması için büyük önem taşımaktadır.

1.1. Çalışmanın Önemi

Türkiye genel olarak, jeolojik ve topoğrafik yapısı, meteorolojik özellikleri gibi birçok faktöre bağlı olarak sık sık can ve mal kaybına neden olan afetlerin görüldüğü bir ülke konumundadır. Trabzon'un Sürmene ilçesi ise, gerek jeolojik yapısı gerekse meteorolojik özelliklerinden dolayı heyelan, sel ve kaya düşmesi gibi afetlerin çok sık görüldüğü bir bölgedir. Buna rağmen, halkın afetler konusundaki duyarlılığı, farkındalığı, eğitim düzeyi ve hazırlık seviyeleri yetersizdir. Buda, afet sonrasında hem yönetici düzeyinde hem de yardım ekipleri veya sivil toplum kuruluşları düzeyinde afete müdahale etme sürecinde olumsuzluklara neden olacaktır. Özellikle deprem, heyelan veya sel gibi büyük afetlere bireylerin ve toplumun afete hazırlıklı olması ve gerekli önlemlerin alınması oldukça önemlidir. Bunun içinde toplumun ve yöneticilerin donanımlı ve eğitilmiş olması gerekmektedir. Bu tür eğitimlerin verilebilmesi için halkın afet profili, farkındalık ve hazırlık seviyeleri tespit edilmelidir. Dolayısıyla, yapılacak bu tespitler bireylerin, toplumun ve yöneticilerin eğitilmesinde büyük faydalar sağlayacaktır. Halkın afet konusundaki bilgi ve bilinç düzeylerinin araştırılması üzerine Türkiye'nin farklı bölgeleri için yapılmış çalışmalar mevcuttur (örneğin; AFAD, 2014; Yıldız, 2014; Meral, 2014; Cam, 2019). Bununla birlikte, Sürmene ilçesine yönelik afetlerle ilgili bilinç düzeyiyle alakalı herhangi bir çalışma mevcut değildir. Sonuç olarak bu araştırmalar, halkın afet profilinin belirlenebilmesi, eksikliklerin daha iyi görülebilmesi, can ve mal kayıplarının ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi gibi kamu yararına pek çok katkı sağlayacaktır.

1.2. Çalışmanın Amacı

Yapılan araştırmalar ve yaşanan afetler, ülkemizde halkın afet konusundaki farkındalık ve hazırlık düzeylerinin düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Toplumdaki bu eksiklik afetlere, afetlerin sonuçlarının büyümesine, can kaybı, ekonomik kayıp ve uzun süren manevi yıkımlara sebep olabilmektedir. Dolayısıyla, toplumun afetlerle ilgili farkındalık ve hazırlık düzeylerinin ölçülmesi; afetlerin önlenmesi, afetlerin sonuçlarının azaltılması, yardım ve kurtarma faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde yapılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bu çalışma kapsamında, Sürmene'de yaşayan halkın afetlere farkındalık ve hazırlık seviyelerinin tespit edilip halkın afet profilinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

1.3. Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışma kapsamında, Trabzon'un Sürmene ilçesinde yaşayan halkın afetler hakkında bilgi ve bilinç düzeyi tespit edilerek, halkın afet farkındalığı ve halkın hazırlık durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, Sürmene'de ikamet eden halkın anket çalışmasıyla ilgili görüş ve bilgileri alınmış, anket çalışmasına katılanlar rastgele seçilmiş olup, anketler, anket çalışmasına katılmayı kabul eden bireylere uygulanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TEMEL KAVRAMLAR

2.1. Afet Kavramı

Afetin birçok tanımı olmakla birlikte, birçok kurum ve kuruluşun organize bir şekilde çalışmasını gerektiren ve insanlar için sosyal, ekonomik ve fiziksel kayıplar meydana getiren, olağan yaşamı etkileyerek insan aktivitelerini durduran veya kesintiye uğratarak toplumları etkileyen doğal, teknolojik ve insan kökenli olayların sonucuna denilmektedir (Şahin ve Sipahioğlu, 2002: 15). Afetlerin canlılar üzerinde birçok etkisi bulunmaktadır. Afetlerin meydana getirdiği etkilerin büyüklüğü tespit edilirken, başta insan hayatı olmak üzere çevresel etkiler, ekonomik etkiler ve kültürel etkiler açısından değerlendirilmektedir. Bu bağlamda afetlerin odağında insan hayatı bulunmaktadır (Ergünay, 2002: 149).

Kısaca özetlenecek olunursa, bir olayın afet olarak tanımlanabilmesi için, insanlar ve yaşadıkları çevre üzerinde kayıplar oluşturması, insan faaliyetlerini kesintiye uğratması veya durdurması, ekonomik, sosyal, fiziksel hasarlar vermesi ve sahip olunan yerel kaynakların yetersiz kalması, bunun sonucunda da ulusal kaynakların maksimum düzeyde seferber olması koşullarının bir araya gelmesi gerekir (Erten, 2011: 10).

2.2. Afet Türleri

Afetlerin sınıflandırılmasına dair literatür çalışmalarına bakıldığında birçok farklılık olduğu görülmektedir. Genel olarak afetler, insanlara zarar veren olaylar olarak adlandırıldığından, bu bölümde afetlerin meydana gelmelerine neden olan faktörlere göre, doğal ve insan kaynaklı afetler olarak incelenecektir (Şahin, 1991: 6).

2.2.1. Doğal Afetler

Doğal afetler oluşurken, olayı meydana getiren ve hazırlanışını sağlayan etkenler ortamda var olan doğal kaynaklardır (Şahin, 1991: 7). Doğal afetler, Türkiye'nin inkâr edilemez gerçekliklerindendir. 1999 İzmit ve Düzce depremlerinden sonra gerçekleşen

her afet bu gerçeği gözler önüne sermiş ve afetlere karşı alınan önlemlerin gerekliliğini ortaya koymuştur (Genç, 2007: 201). Meydana geliş hızlarına göre doğal afetler; yavaş gelişen ve ani gelişen afetler olmak üzere ikiye ayrılabilir.

2.2.1.1. Ani Gelişen Doğal Afetler

Afetlerin meydana gelme olasılıkları tahmin edilebilmiş olsa bile, afetlerin ne zaman meydana gelebilecekleri net olarak bilinemez ve olayların kayıpları aniden ortaya çıkar. Bu tür afetlere, fırtına, tayfun, su baskını, depremler, çığ ve kaya düşmeleri, volkan patlamaları gibi birçok olay örnek olarak gösterilebilir (Uzunçibuk, 2009: 19).

2.2.1.2. Yavaş Gelişen Doğal Afetler

Yavaş gelişen doğal afetler yavaş yavaş oluştuğu için, yol açtığı zarar ve kayıplara zaman içerisinde, önleyici, koruyucu ve risk azaltıcı önlemler almak ani gelişen afetlere göre daha kolay olmaktadır. Bu tür afetlere örnek olarak erozyon, kuraklık, çölleşme ve küresel iklim değişikliği gösterilebilir (Ergünay, 2009).

2.2.1.3. Deprem

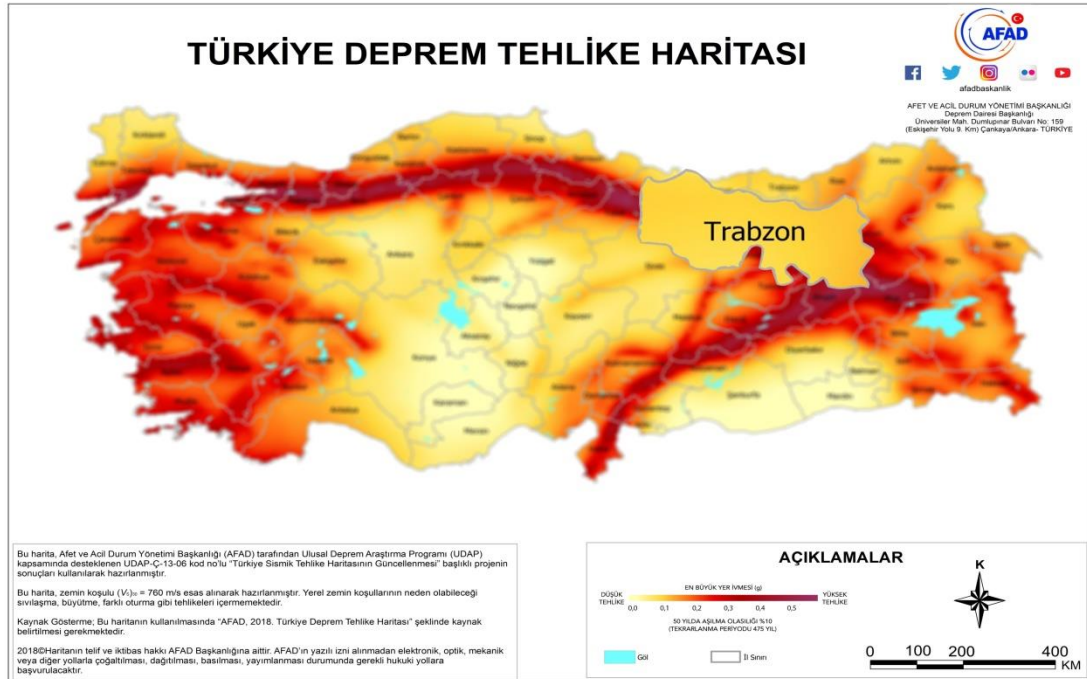
Depremlerin bilimsel açıklaması; kökeni volkanik veya tektonik hareketler olan, yer tabakasının içerisinde oluşup dalgalar meydana getiren ve yeryüzünde ani sarsıntılar biçiminde hissedilen doğal olaylardır (Schneid ve Collins, 2014: 5). Depremlere yer sarsıntısı, zelzele ya da sismik faaliyet de denilmektedir. Depremler ansızın meydana gelir ve geniş bir alana yayılabilir. Nerede ve ne zaman ortaya çıkacağı bilinemez (İSMEP, 2009: 28). 2000 yılından itibaren Türkiye’de yaşanan ve can kaybıyla sonuçlanan depremler Tablo 2.1’de verilmiştir. Ayrıca Trabzon’un ön planda gösterildiği Türkiye güncel deprem tehlike haritası Şekil 2.1’de verilmiştir.

Tablo 2.1. 2000 Yılından İtibaren Türkiye’de Yaşanan ve Can Kaybıyla Sonuçlanan Depremler

Depremin Tarihi	Depremin Yaşandığı Yer	Depremin Büyüklüğü	Can Kaybı	Hasarlı Bina Sayısı
6 Haziran 2000	Çankırı	6.1	1	1766
15 Aralık 2000	Afyon	5.8	6	547
3 Şubat 2002	Afyon	6.4	44	622
27 Ocak 2003	Tunceli	6.2	1	50
1 Mayıs 2003	Bingöl	6.4	176	6000
25 Mart 2004	Erzurum	5.6	9	1280
2 Temmuz 2004	Ağrı	5.1	17	1000
8 Mart 2010	Elazığ	6.1	42	----
19 Mayıs 2011	Kütahya	5.9	3	----
23 Ekim 2011	Van	7.2	644	1705
9 Kasım 2011	Van	5.6	40	----

Kaynak: BDTİM.

Şekil 2.1. Türkiye Deprem Tehlike Haritası

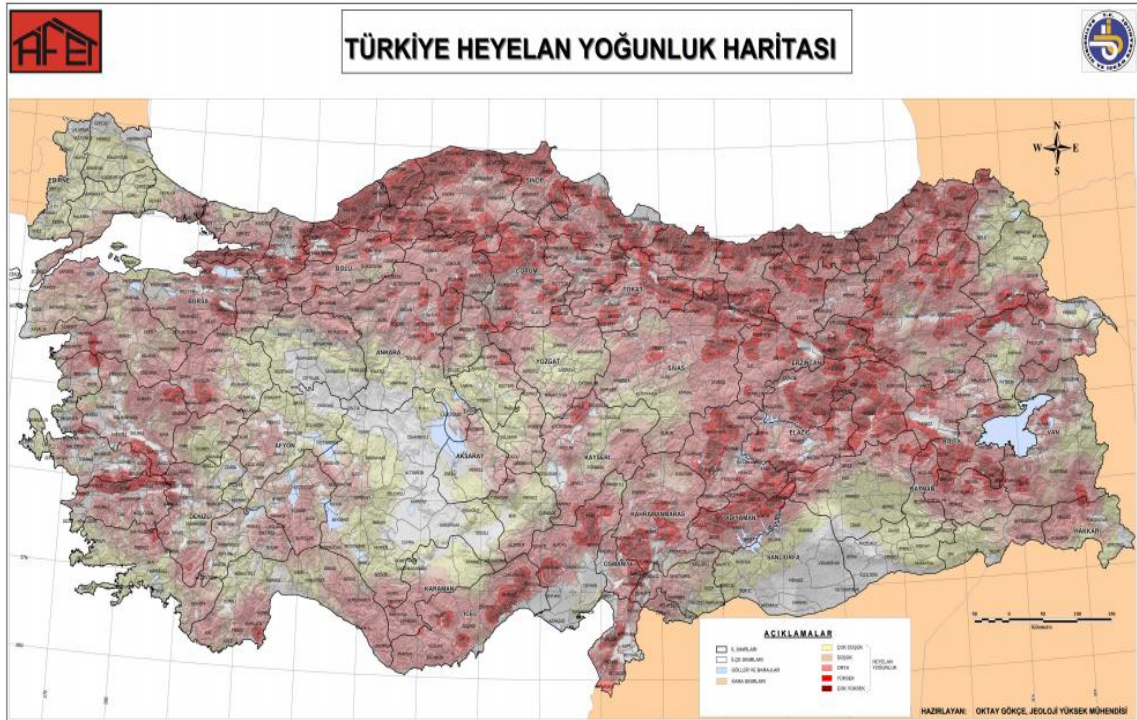

Kaynak: AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı, 2019.

2.2.1.4. Heyelan

Toprak, kaya veya arazi parçalarının, depremler gibi doğal olaylar, yer çekimi veya aşırı yağışlar gibi dış etkenler ile hareket etmesi ve fark edilebilir derecede eğim aşağı doğru kayması olarak adlandırılır (AFAD, 2014). Türkiye heyelan yoğunluk haritası Şekil 2.2’de verilmiştir.

Şekil 2.2. Türkiye Heyelan Yoğunluk Haritası

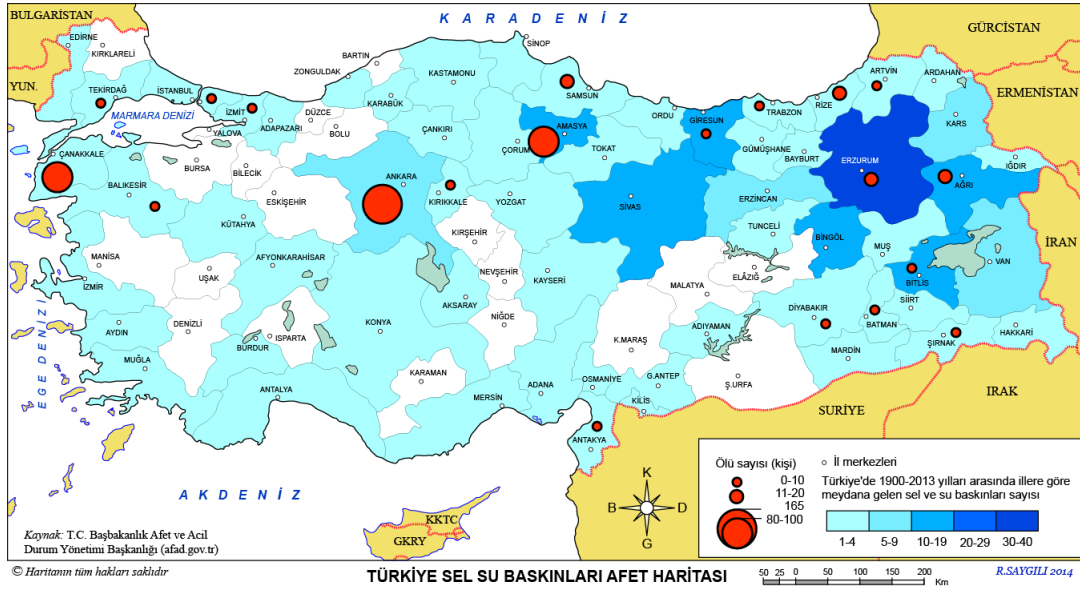
Kaynak: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2008.

2.2.1.5. Sel ve Taşkınlar

Suların bulunduğu alanda yükselerek veya başka bir alandan gelerek, genellikle kuru olan sahaları kaplaması olayına sel denilmektedir (AFAD, 2014). Sel sonucunda oluşan suların insanlar ve çevre için ekonomik, sosyal ve fiziksel kayıplara neden olduğu, insan aktivitelerini ve normal hayatı aksatarak ya da durdurarak etkilediği ve yerel imkânlar ile üstesinden gelinemediği haller de sel afeti olarak adlandırılmaktadır (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008). Türkiye sel ve su baskınları afet haritası Şekil 2.3’te verilmiştir.

Taşkın, bir akarsuyun farklı nedenlerle yatağından taşarak, çevresinde bulunan yerleşim alanlarına, arazilere, canlılara ve altyapı tesislerine hasar vererek o bölgedeki ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetleri kesintiye uğratan bir doğa olayıdır. Taşkınlar her yıl can kaybı yanında büyük sosyal ve ekonomik zararlara sebep olmaktadır (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2017).

Şekil 2.3. Türkiye Sel ve Su Baskınları Afet Haritası

Kaynak: SAYGILI, 2014.

2.2.2. İnsan Kaynaklı Afetler

İnsan kaynaklı afetler denildiğinde kısaca, insanların ve politik faktörlerinin etkili olduğu savaşlar, terör eylemleri, iç çatışmalar, endüstriyel kazalar, büyük göçler gibi olaylar ve bu olayların doğurduğu sonuçların tamamı olarak ifade edilebilir (AFAD, 2014). Başlıca insan kaynaklı afetlere örnek olarak ulaşım kazaları, terör olayları, savaşlar, yangın, kimyasal kazalar, endüstriyel ve nükleer kazalar verilebilir.

2.2.2.1. Ulaşım kazaları

Hızlı nüfus artışı ve trafik yoğunluğunun neticesinde, trafik kazaları artarak hem can ve mal kayıplarına neden olmakta hem de ülke ekonomisine ciddi zararlar verip sosyal problemlere neden olabilmektedir. Dünya üzerinde her yıl ortalama 1,17 milyon insan ulaşım kazalarından dolayı hayatını kaybetmektedir. Ulaşım kazalarının, %70 gibi büyük bir bölümü gelişmekte olan ülkelerde yaşanmaktadır. Ölümün %65'ini yayalar,

yaya ölümlerinin %35'inide çocuklar oluşturmaktadır. Her yıl ortalama on milyonun üzerinde insan ulaşım kazaları sonucunda sakat kalmakta veya yaralanmaktadır (UBAK, 2013: 11).

2.2.2.2. Terör Olayları

Birçok tanımı bulunmakla beraber terör, herhangi bir amaca ulaşmak için, sivillerin veya güvenlik görevlilerinin, propagandaya yönelik, ses getirici eylemlerle öldürülmesidir. Bu eylemler kural tanımaz, vahşi ve her türlü duygusallıktan uzak bir biçimde gerçekleştirilir (Bal, 2006: 8). AFAD' a göre ise insan hayatına veya malına kasteden, toplumda endişe ve korku yaratarak kısa veya orta vadede türlü amaçlara hizmet etmeyi hedefleyen silahlı saldırı, terörist eylemdir (AFAD, 2014).

2.2.2.3. Kimyasal Biyolojik Radyolojik ve Nükleer (KBRN) Kazalar

KBRN; kimyasal, biyolojik, radyasyon ve nükleer tehlikeli madde kökenli zararlı ve tehlikeli hallerin tamamını ifade etmektedir. Yaşadığımız çağda savaş, sanayi ve endüstri alanında yaşanan gelişmeler KBRN risklerinin artmasına neden olmaktadır. Artan bu riskler, insan topluluklarının yaşamını negatif yönde etkilemektedir. Ayrıca bu kazalar çok sayıda insanın hayatını kaybetmesine ve doğal hayatın sona ermesine, değişmesine sebep olur. KBRN maddeleri ile ilgili bilgi, beceri, kullanım ve denetim eksikliği bugün tehlikeleri çok yüksek düzeye ulaştırmaktadır (MEB, 2011:3).

KBRN'nin sebep olduğu riskler aşağıdaki gibi verilebilir;

- KBRN, şiddet hareketleri olarak; savaş, terör saldırısı, sabotaj ve kundaklama olaylarına neden olabilir.
- Doğal afetler oluştuğunda, KBRN maddeleri üreten, bulunduran tesislerde hasar ve sızıntılara neden olabilir.
- Salgın ve tehlikeli hastalıkların nedeni olan toksinlerin, mikrop ve bakterilerin biyolojik savaş elemanı olarak üretilmesi ve kullanılması riski taşır.
- Radyasyon üreten veya yayan cihazlar, endüstriyel alanda kullanılan radyoaktif maddelerden kaynaklanan radyolojik olaylara neden olabilir.
- Endüstriyel alanda kullanılan kimyasallar, taşınma esansında ulaşım kazalarına neden olabilir.

- Kimyasal malzeme üreten tüm fabrikalar ve kimyasal depolar kullanım esnasında yangınlara neden olabilir (MEB, 2011:3).

2.3. Afetlerin Etkileri

2.3.1. Afetlerin Doğrudan Etkileri:

- Ölüm ve yaralanmalar
- Alt yapı hasarları
- Mal kayıpları
- Kültür mirası ve müzelerdeki kayıplar
- Tedavi, bakım ve barınma giderleri
- Kurtarma ve ilk yardım giderleri
- Beslenme, kılık kıyafet giderleri
- Bina ve yapılarda hasarlar ve onarım giderleri, afetlerin doğrudan etkilerindendir (Ergünay, 2009).

2.3.2. Afetlerin Dolaylı Etkileri:

- İşyerleri ve fabrikaların geçici veya daimi olarak kapanması nedeniyle oluşan üretim kayıpları
- Devlet hizmetlerinin kesilmesi veya kesintiye uğramasıyla oluşan hizmet kayıpları
- Üretim veya hizmet eksiliği sebebiyle oluşan fiyat artışları
- Bütün olanakların kurtarma, ilkyardım ve geçici barındırma çalışmalarına yoğunlaştırılması sebebiyle, diğer alanlarda ortaya çıkan yatırım ve hizmet azalması ve bu durumların maliyetleri
- Sağlık, eğitim ve genel kalkınma programlarının kesintiye uğramasının getireceği ek maliyetler
- İşsizlik, insanların göç etmesi, yaralılar ve kimsesiz kalanların yol açtığı diğer sosyal maliyetler. Afetlerin dolaylı etkilerindendir (Ergünay, 2009).

2.4. Afet Yönetimi

Afet yönetimi, oluşan veya oluşabilecek afetlerin tespit edilerek önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla afet öncesi, sırası ve sonrasında alınması gereken

tedbirleri kapsar. Yapılacak çalışmaların planlanması, desteklenmesi, yönlendirilmesi ve koordinasyonunun etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için toplumun bütün kurum ve kuruluşlarıyla, imkân ve kaynaklarının belirlenen stratejik amaçlar ve öncelikler doğrultusunda kullanılmasını gerektirir. Bu süreç, çok disiplinli, çok aktörlü ve çok yönlü, dinamik ve karmaşık bir yönetim sürecidir (AFAD, 2014).

2.4.1. Afet Yönetiminin Evreleri

Olası afetleri önlemek veya zararlarını azaltmak, afet sonrasında ortaya çıkabilecek olumsuz durumlara hızlı ve etkin müdahale etmek, afet yaşayan topluluklara yeni bir yaşam alanı oluşturarak, içinde bulundukları olumsuz durumları düzeltmek için toplumun tüm imkân ve kaynaklarının, afet öncesinde ve afet sonrasında, iyi yönlendirilmesini gerektiren geniş bir kavramdır (Güler, 2007: 117). Afet yönetiminin dört evresi vardır. Afet yönetim evreleri Şekil 2.4'te verilmiştir

Şekil 2.4. Afet Yönetiminin Evreleri

Kaynak: TÜRKOĞLU, 2014.

2.4.1.1. Risk ve Zarar Azaltma Evresi

Bu evre, afet tehlikesinin önüne geçilmesi veya büyük kayıplar doğurmaması için yapılması gereken faaliyetleri ve alınması gereken tüm önlemleri kapsar. Bu faaliyetler çok çeşitli disiplinlerin belirli bir hedef doğrultusunda birçok kurum ve kuruluşla birlikte çalışmasını gerektiren uzun vadeli çalışmalardır (Şahin, 2007: 134).

2.4.1.2. Hazırlık Evresi

Afete hazırlık, afetten sonra ne yapılması gerektiğini bilmek ve etkili şekilde hareket etmek için doğru araç ve bilgilerle donatılmaktır. Afete hazırlığın tatmin edici seviyelere ulaşması yıllar sürebileceğinden zor bir süreçtir. Yeterli hazırlığa ulaşmak ve sürdürmek sürekli devam eden bir evredir. Hazırlık evresi, zamanında, uygun ve etkili bir organizasyonla, afetlere karşı alınan tedbirler yoluyla, afetlerin olumsuz etkilerini en aza indirmeyi amaçlar (Coppola, 2015).

2.4.1.3. Müdahale Evresi

Bu evre, bir afet anında veya afetin ardından, etkilenmiş bireylerin hayatlarının korunması ve yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan temel ihtiyaçlarının ve geçimlerinin karşılanması için müdahale edildiği ve katkıda bulunduğu evredir. Bu, ilk müdahaleyle başlayan ve olayın durumuna göre kısa veya uzun süre devam edebilen bir evredir. Müdahale evresinde arama-kurtarma, gıda, barınma, tıbbi sağlık, giyim, su ve arıtma hizmetleri gibi faaliyetler ve diğer acil önlemler bulunur (AFAD, 2013).

2.4.1.4. İyileştirme Evresi

İyileştirme evresinde yürütülen faaliyetlerin temel amacı afetten etkilenmiş toplulukların yaşamsal aktivitelerinin en az düzeyde karşılanabilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılmasıdır, bu çalışmalara örnek olarak; ulaşım, haberleşme, su, elektrik, kanalizasyon, geçici iskân, eğitim, sosyal ve ekonomik faaliyetler, vb. gibi hayati aktiviteler verilebilir (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008).

2.5. Afet Çantası

Afet oluştuktan sonra ortaya çıkan bazı acil ihtiyaçların karşılanması için hazırlanan ve önemli belgelerin hazır bulundurulduğu çantayı ifade eder (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008: 224).

Afet çantası hazırlamak, afet sonrasında hayatta kalmak için gerekli malzemeleri hazırlamayı kapsar. Afet bitse bile, insanlar kendilerini tekrar güvende hissedene kadar dışarıda kalmayı tercih edebilir. Bu yüzden söz konusu malzemelerin hazırlanması çok önemlidir. Ayrıca benzer bir çantayı da, kişilerin evinde olmama ihtimali de göze

alınarak arabalarında ve işyerinde bulundurması faydalı olacaktır (Petal ve Türkmen, 2001:19).

Afet çantasında olması gereken temel malzemeler:

- Su
- Yiyecek
- Radyo ve yedek pil
- El feneri ve yedek pil
- İlk yardım çantası
- Kıyafet
- Nakit para
- Çok fonksiyonlu çakı
- Düdük
- Kalem, kâğıt
- İçinde iletişime geçilecek kişilerin bilgilerinin veya yakınlarına ait telefon numaralarının olduğu su geçirmeyen bir dosya (Petal ve Türkmen, 2001:19).

2.6. Acil Durum Toplanma Alanı

Acil durum toplanma alanları denildiğinde, afet anında ve sonrasında kişilerin, vakit kaybetmeden ulaşması gereken, afet riski olmayan yerlerdir. Afetten etkilenenlerin bilgilendirildiği, yardıma gelen ekiplerin yönlendirildiği ve kurulacak geçici barınma alanlarına insanların yönlendirilmesinin yapıldığı alanlardır (Çınar vd., 2018: 180). Acil durum toplanma alanı işareti Şekil 2.5'te verilmiştir.

Şekil 2.5. Acil Durum Toplanma Alanı İşareti

Kaynak: AFAD, 2018.

2.7. İlk Yardım

İlk yardım, olası bir kazada veya insan hayatını tehlikeye sokan bir durumda, sağlık personeli gelip müdahale edinceye kadar, yaşamın kurtarılması ya da yaralının durumun daha kötü olmasını önlemek amacıyla olay yerinde, herhangi bir tıbbi araç-gereç aranmaksızın, elde mevcut olan malzemelerle yaralıya yapılan ilaçsız uygulamalara denir (İnan vd., 2011: 8).

2.8. Araştırma Bölgesinin Özellikleri

Araştırmanın yapıldığı yer Trabzon ilinin Sürmene ilçesidir. Sürmene nüfusu köyleriyle beraber, 2018 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) adrese dayalı nüfus kayıt sistemi veri tabanından alınan bilgilere göre **13.762** erkek, **13.666** kadın olmak üzere toplam **27.428** kişiden oluşmaktadır. Araştırma, Sürmene'nin merkezinde yapılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'ndan alınan nüfusla ilgili veriler aşağıdaki tablolarda (Tablo 2.2, ve 2.3) ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 2.2. Trabzon İlinin Sürmene İlçesinin 2018 Yılı Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusu

Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	781	711	1.492
5-9	847	810	1.657
10-14	891	842	1.733
15-19	1.154	862	2.016
20-24	1.121	1.001	2.122
25-29	1.109	941	2.050
30-34	911	828	1.739
35-39	888	847	1.735
40-44	838	847	1.685
45-49	891	909	1.800
50-54	882	900	1.782
55-59	923	883	1.806
60-64	814	905	1.719
65-69	652	626	1.278
70-74	448	596	1.044
75-79	304	484	788
80-84	189	295	484
85-89	108	248	356
90+	11	131	142
Toplam	13.762	13.666	27.428

Kaynak: TÜİK, 2018.

Türkiye İstatistik Kurumu’ndan alınan 2018 yılı verilerine göre Trabzon İlinin Sürmene İlçesinde yaşayan 18 yaş üstü bireylerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre nüfus dağılımı Tablo 2.3’ de gösterilmiştir.

Tablo 2.3. Trabzon İlinin Sürmene İlçesinin 2018 Yılı Bitirilen Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre İlçe Nüfusu (18+yaş)

Eğitim düzeyi	Erkek	Bayan	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	113	1.135	1.248
Okuma-yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	250	1.117	1.367
İlkokul mezunu	2.395	3.319	5.714
İlköğretim mezunu	1.526	1.194	2.720
Ortaokul veya dengi okul mezunu	927	645	1.572
Lise veya dengi okul mezunu	3.451	1.808	5.259
Yüksekokul veya fakülte mezunu	1.714	1.308	3.022
Yüksek lisans mezunu	114	84	198
Doktora mezunu	23	9	32
Bilinmeyen	81	74	155
Toplam	10.594	10.693	21.287

Kaynak: TÜİK, 2018.

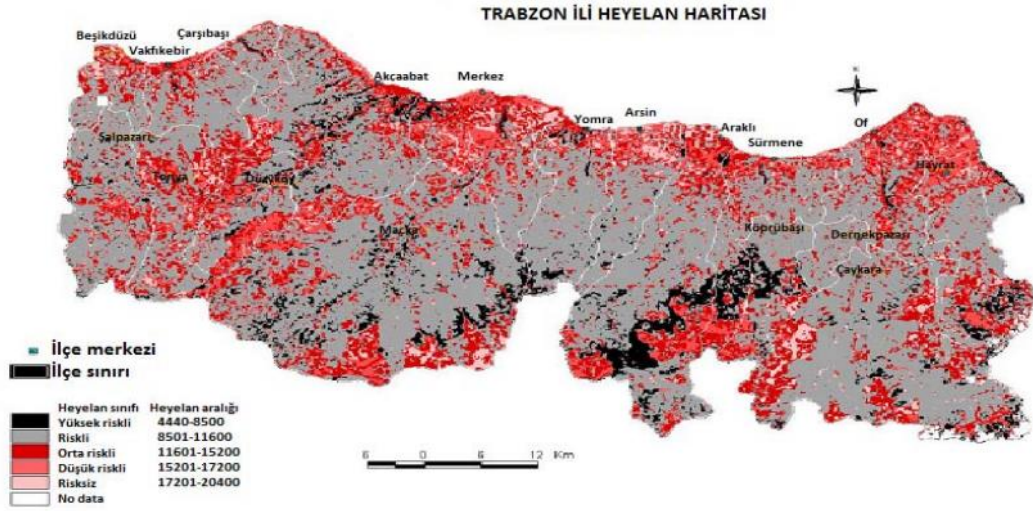
Trabzon ilinde son 90 yıl içerisinde meydana gelen ve ölümle sonuçlanan afetler Tablo 2.4’de gösterilmiştir. Trabzon ili ve ilçelerinde son 90 yılda meydana gelen afetler arasında en fazla insan hayatının kaybedildiği afet heyelandır. Trabzon ili heyelan haritası şekil 2.6’ da gösterilmiştir.

Tablo 2.4. Trabzon İli ve İlçelerinde Meydana Gelen ve Ölümle Sonuçlanan Afetler
(son 90 yıl)

Yer	Tarih	Afetin Türü	Ölü Sayısı
Of	1929	Heyelan	146
Gürbulak Mahallesi	1963	Taşkın	3
Akçaabat	1963	Taşkın	2
Maçka(Çatak Köyü)	1988	Heyelan	68
Akçaabat İlçesi			
Değirmendere ve Söğütlü	1990	Sel	57
Mahallelerinde			
Of	1996	Taşkın	9
Sürmene ve Köprübaşı	1998	Heyelan ve Sel	50
Of	2005	Sel	7
Hayrat	2005	Heyelan	1
Trabzon	2009	Heyelan	2
Trabzon	2009	Sel	2
Sürmene	2011	Heyelan	1
Yomra	2013	Sel	2
Beşikdüzü	2016	Heyelan ve Sel	3
Araklı	2019	Sel ve Taşkın	7
Toplam			360

Kaynak: Habertürk, 2019.

Şekil 2.6. Trabzon İli Heyelan Haritası

Kaynak: Filiz ve Avcı, 2013.

Trabzon da oluşan heyelanların ana sebebi zeminin yapısıdır. Bölgenin fazla yağış alması, bölgedeki yamaç eğimlerinin 25-30 derecenin üstünde oluşu heyelanların fazlaca yaşanmasına sebep olmaktadır. Trabzon da yaşanan heyelanlar nedeniyle birçok kişinin yerleşim yeri zarar görmüş, birçok kişi de yerleşim yerinden taşınmak zorunda kalmıştır (Bayrak ve Ulukavak, 2009: 21).

2.8.1. Trabzon İli ve İlçelerinin Deprem İlişkisi

1 Ocak 2019 da yürürlüğe giren, Türkiye Deprem Tehlike Haritası ile birçok ilin deprem tehlikesi değeri değişmiştir. Yeni veriler dahilinde birçok ilin deprem tehlikesi değeri düşmüş, bir kısım ilin de deprem tehlikesi artmıştır (Habertürk, 2019). Trabzon da deprem tehlikesi artan illerden olmuştur. 4. Derece deprem bölgesi olan il 3. Derece deprem bölgesi olmuştur (www.61saat.com). Trabzon İlinde 2018 yılında meydana gelen depremler Tablo 2.5’ de gösterilmiştir.

Tablo 2.5. Trabzon İlinde 2018 Yılında Yaşanan Depremler

Yer	Tarih	Büyüklik
Trabzon	29/12/2018	2.6
	01/11/2018	2.4
	12/10/2018	2.4
	21/08/2018	2.9
	10/07/2018	3.0

Kaynak: www.depremler.org.

2.8.2.07-08 Ağustos 1998 Trabzon Selleri

07-08 Ağustos 1998 tarihleri arasında Trabzon iline bağlı Sürmene, Of, Hayrat, Köprübaşı, Dernekpazarı ve Çaykara ilçelerine bağlı belde ve köy yerleşim birimlerinde şiddetli yağışlar sonucu heyelan ve taşkın afetleri meydana gelmiştir. 07 Ağustos 1998 Cuma akşam 17.00’ da başlayan yağışlar, 08 Ağustos 1998 Cumartesi günü saat 03.00’ a kadar devam etmiş ve Sürmene, Solaklı ve Baltacı bölgelerinde seller etkili olmuştur. Sürmene’de seller yıkıcı etkisini göstermiş mal ve can kayıplarına sebep olmuştur. Ayrıca ilçede binalar yıkılmış, ulaşım yolları, sanat yapıları ve önemli miktarda tarımsal zararlar ortaya çıkmıştır (DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 1998). Yaşanan afete ait görüntüler Şekil 2.7, Şekil 2.8 ve Şekil 2.9’da gösterilmiştir.

Şekil 2.7. Sürmene İlçe Merkezindeki Köprüde Oluşan Yıkılma

Kaynak: DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 1998.

Şekil 2.8. Beşköy’de Taşkın ve Heyelana Neden Olan Yan Dereden Bir Görünüm

Kaynak: DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 1998.

Şekil 2.9. Köprübaşı İlçe Merkezinden Bir Görünüm

Kaynak: DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 1998.

2.9. Literatür Taraması

Çalışmanın bu kısmında afet bilgi ve bilinç düzeyi, afet farkındalığı, afet hazırlığı ile ilgili daha önce yapılmış olan çalışmalardan ve yapılan çalışmaların genel bilgilerinden, çalışmada kullanılan araştırma yöntemleri ve çalışmaların sonuçlarından bahsedilmiştir.

Meral (2014) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde, Gümüşhane ilinin Köse ilçesinde halkın afet konusundaki bilgi ve bilinç düzeylerinin tespiti için bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada 254 adet anket formu kullanılmıştır. Örneklem yöntemi rastgele tabakalama yöntemi ile 1/10 oranında seçilmiştir. Toplanan veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel olarak frekans analizi yapılmış olup Ki-Kare testleriyle ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda katılımcıların yeterli bilgi ve bilinç düzeyine sahip olmadığı saptanmıştır.

Yıldız (2014) tarafından yüksek lisans tezi olarak; Türkiye'deki afet yönetimi, Gümüşhane örneği ile Gümüşhane'de yaşayan üniversite öğrencilerinin afetle ilgili bilgi düzeylerinin tespit edilmesine yönelik çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmada anket formu kullanılmış olup Gümüşhane il ve ilçe merkezlerinde ikamet eden 18-25 yaş aralığında toplam 786 kişiye anket uygulanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak yorumlanmıştır. İstatistiksel olarak frekans analizi yapılmış, Ki-Kare testleriyle ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda çalışmaya katılanların yeterli bilgi ve bilinç düzeyine sahip olmadığı saptanmıştır.

AFAD (2014) tarafından hazırlanan Türkiye afet farkındalığı ve afetlere hazırlık araştırması raporunda, Türkiye genelinde 81 ilde toplam 4038 anket formu uygulanmıştır. Uygulanan anket formlarının analizi sonucunda halkın afet farkındalığı ve afetlere hazırlık durumlarının yetersiz olduğu saptanmıştır.

Polat (2014) tarafından yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilen; Erzincan ili Yavuz Selim Mahallesi'nde ikamet eden ve ulaşılabilen 18 yaş ve üstü bireylerin temel afet bilinci ve bilgi düzeylerinin saptanmasına yönelik çalışmada 561 adet anket formu kullanılmıştır. Uygulanan anketler SPSS paket programı kullanılarak yorumlanmıştır. Verileri değerlendirmek amacıyla Ki-Kare (Pearson ki-kare testi), Mann Whitney U, Yates Düzeltmesi ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda katılımcıların temel afet bilinci bilgi düzeylerinin düşük çıktığı saptanmıştır.

Oyanık (2014) tarafından yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilen; afet bilinci ve kader ilişkisi: Gümüşhane örneği, çalışmasında Gümüşhane ilinde ikamet eden 385 kişiye yüz yüze görüşme tekniğiyle anket formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler Spss paket programı kullanılarak yorumlanmıştır. Verileri değerlendirmek amacıyla Ki-Kare testi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda halkın afet bilicinin istenilen düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Şahin vd., (2018) tarafından yapılan çalışmada; üniversite öğrencilerinin afet bilinci ve afete hazırlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik araştırma gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir ve bu çalışmada 345 adet anket formu kullanılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda, öğrencilerin afet bilinç düzeylerinin yüksek olmasına karşın hazırlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Cam (2019), tarafından yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilen; bir özel hastanede çalışan sağlık personelinin afete müdahale bilgi düzeyinin incelenmesi adlı çalışmada, toplam 270 kişiye anket uygulanmıştır. Uygulanan anket formlarının analizi için Spss paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcıların afete müdahale bilgi düzeylerinin orta seviyede olduğunu tespit etmiştir.

Ağahan (2018), tarafından yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilen; Çanakkale 112 Acil Sağlık Hizmetleri (ASH) istasyonlarında çalışan sağlık personellerinin afet farkındalığı ve afetlere hazırlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmada, 265 kişiye anket formu uygulanmıştır. Uygulanan anketler Spss paket programı kullanılarak yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda sağlık personellerinin genel olarak afetler konusunda belirli bir bilgi birikimine sahip olduğunu saptamıştır.

Göktekin (2018), tarafından yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilen; 112 acil sağlık hizmetleri çalışanlarının afet bilinç algı düzeylerinin belirlenmesi; Balıkesir ili örneği adlı çalışmada, Araştırmanın evrenini Balıkesir ilinde bulunan 39 adet 112 ASH istasyonunda çalışan 338 kişilik personel oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ancak % 71.59'una ulaşılabilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında anket formu kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz yöntemleri olarak “Kruskal Wallis H Testi” ve “Mann-Whitney U

Testi” kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucuna göre, afet eğitimi alan personel oranı yüksek çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu tez çalışması, Trabzon'un Sürmene ilçesinde yaşayan bireylerin afet profili ve farkındalığını belirlemek amacıyla kesitsel tarama modelinde tasarlanmıştır. Kesitsel tarama modeli veri toplama sürecinin bir seferde gerçekleştirilmesidir, veri toplama evrenin her hangi bir zaman dilimindeki fotoğrafını çekmeye benzer (Metin, 2014). Veriler anket formu kullanılarak toplanmıştır. Ankette yer alan sorular literatür taraması ile araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Araştırma için Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurul onayı ve Sürmene Kaymakamlığından anket uygulama izni alınmıştır. Örneklem yöntemi olarak cinsiyete göre tabakalı kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı örneklem yöntemi, hatları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır. Tabakalı örneklem yönteminde önemli olan, evren içindeki alt tabakaların varlığından yola çıkarak evren üzerinde çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 201). Kolayda örneklem yöntemi ise ana kütle içerisinde seçilecek örnek kesimin araştırmacının yargılarına belirlendiği rastgele olmayan örneklem yöntemidir. Kolayda örneklemde veriler, ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanır (Haşiloğlu vd., 2015: 22). Örneklem sayısı olarak 400 kişi belirlenmiştir. Sürmene İlçesinin nüfusunun 25 binin üzerinde olduğu için ve veriler homejen dağılım göstermediği için örneklem sayısı 400 kişi olarak belirlenmiştir (Can, 2019: 29). Veriler yüz yüze görüşülerek 200 kadın ve 200 erkekten olmak üzere toplam 400 kişiden toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 programıyla analiz edilmiş ve istatistiksel analiz yöntemi olarak frekans tabloları ile grafik halinde gösterilmiştir. Yapılan çalışmada kolayda örneklem yöntemi kullanılmasından ve verilerin normal dağılım göstermemesinden dolayı nonparametrik testler kullanılmıştır. Nonparametrik testlerde ise ikili karşılaştırmalar için Man Whitney U Testi, çoklu karşılaştırmalar için ise Kruskal Wallis H Testi uygulanmıştır.

Veri toplama amacıyla kullanılan anket formu “demografik sorular” ve “afet hazırlık düzeyi ölçme aracı” olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda

katılımcıları tanımlayan cinsiyet, yaş, eğitim durumu gibi sorulara yer verilmiştir. İkinci kısımda araştırmacılar tarafından oluşturulan afet hazırlık düzeyi ölçme aracı 17 iki seçenekli sorudan oluşmaktadır. Katılımcıların sorulara “evet” veya “hayır” şeklinde cevap vermesi istenmektedir. Ölçme aracının güvenilirlik düzeyini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha değeri 0,701 ile güvenilir düzeyde çıkmıştır. Cronbach Alpha katsayısı yüksek olan ölçekteki maddelerin birbirleriyle tutarlı bir o kadar da aynı özelliği ölçen maddelerden meydana geldiğini göstermektedir (Yıldız ve Uzunsakal, 2018: 19). Ölçme aracında yer alan her olumlu cevaba 5 puan verilerek katılımcıların hazırlık düzeyleri belirlenmiştir. Soruların tümüne olumlu cevap veren bir katılımcı 85 puan almaktadır ve bu puan maksimum hazırlık düzeyini ifade etmektedir. Tamamına olumsuz cevap veren bir katılımcı 0 puan almaktadır ve bu puan minimum hazırlık düzeyini ifade etmektedir. Literatür incelendiğinde benzer ölçüm araçlarının sonuçlarının yazarlar tarafından farklı gruplandırmalara tabi tutulduğu tespit edilmiştir (Polat, 2014; Aslan, 2018). Bu çalışmada alınan puanlar 3 eşit gruba ayrılmıştır ve incelenmiştir. Düzeyler 0-28 arası düşük düzey, 29-57 arası orta düzey, 58-85 arası yüksek düzey olarak adlandırılmıştır.

3.1. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada, Trabzon ilinin Sürmene ilçesinde yaşayan halkın afet konusunda düşük düzeyde farkındalık ve hazırlık seviyesine sahip olduğu varsayılmaktadır. Çalışmada bu hipotez ele alınmış ve ilişkiler irdelenmiştir. Ayrıca, anket uygulananların değişmesi durumunda sonucun değişmeyeceği ve ankete katılanların doğru cevap verdikleri varsayılmıştır.

3.2. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Zaman ve maliyet kısıtlarından dolayı araştırma evreni Türkiye genelini kapsayacak şekilde ele alınmamış, sadece Trabzon ilinin Sürmene ilçesinde yaşayan halka uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonuçları yalnızca kapsam içindeki anket uygulananlar için geçerli olup genellenemezler.

3.3. Beklenen Yararlar

Bu araştırma neticesinde Trabzon ili Sürmene ilçesi özelinde halkın afetler hakkında farkındalık ve hazırlık düzeylerinin ortaya çıkarılması ve yapılması gereken işlerle ilgili kamu yararına katkı sağlamaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. VERİLERİN ANALİZİ ve YORUM

4.1. Verilerin Analizi

Yapılan araştırmanın verileri SPSS 25 programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen veriler frekans tabloları ve grafikler şeklinde gösterilmiştir.

4.2. Bulgular ve Yorum

Yapılan araştırmada ölçme aracında yer alan her olumlu cevaba 5 puan verilerek katılımcıların hazırlık düzeyleri belirlenmiştir. Soruların tümüne olumlu cevap veren bir katılımcı 85 puan, soruların tamamına olumsuz cevap veren bir katılımcı 0 puan almaktadır. Alınan puanlar ise 3 ayrı düzeyde kategorize edilmiştir. Düzeyler 0-28 arası düşük düzey, 29-57 arası orta düzey, 58-85 arası yüksek düzey olarak adlandırılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda 400 katılımcının ortalama hazırlık puanı 35 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçla beraber katılımcıların afet hazırlık derecesi orta düzeyde çıkmıştır.

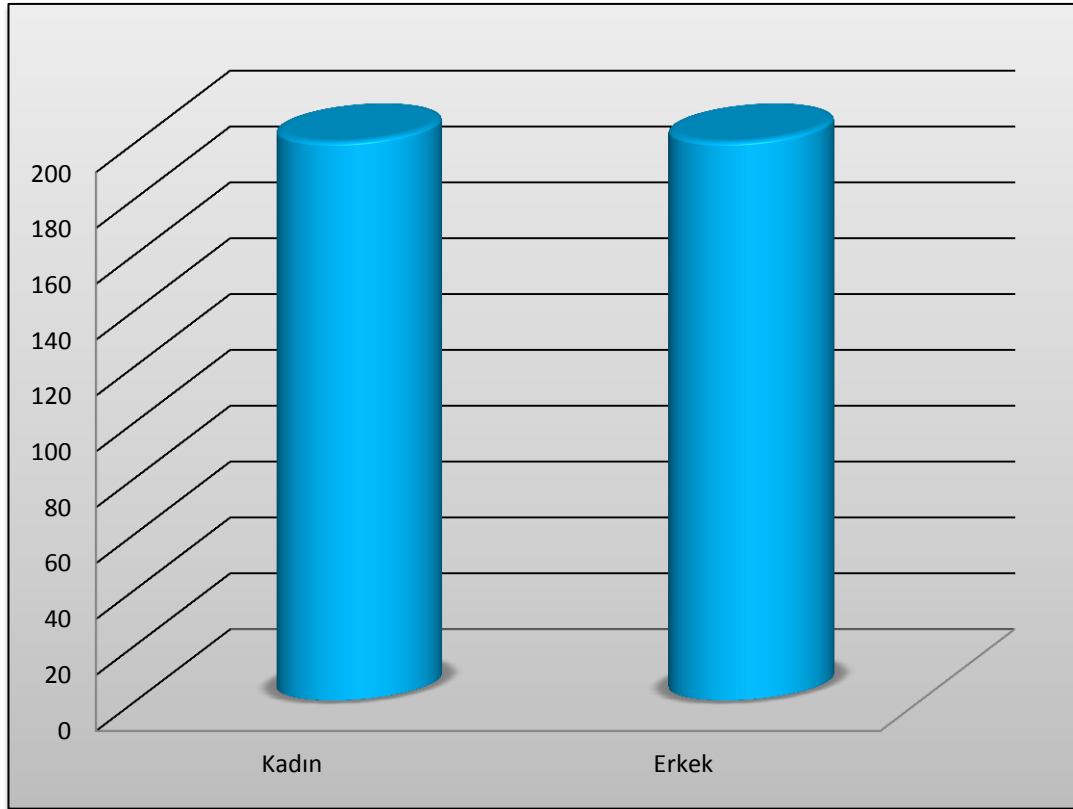
4.2.1. Cinsiyet

Anket çalışmasına katılanlar 200 kadın (%50) ve 200 erkek (%50) olmak üzere toplam 400 kişiden oluşmaktadır (Tablo 4.1. ve Grafik 4.1.).

Tablo 4.1. Anket Çalışmasına Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	%
Erkek	200	50
Kadın	200	50
Toplam	400	100

Grafik 4.1 Anket Çalışmasına Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı

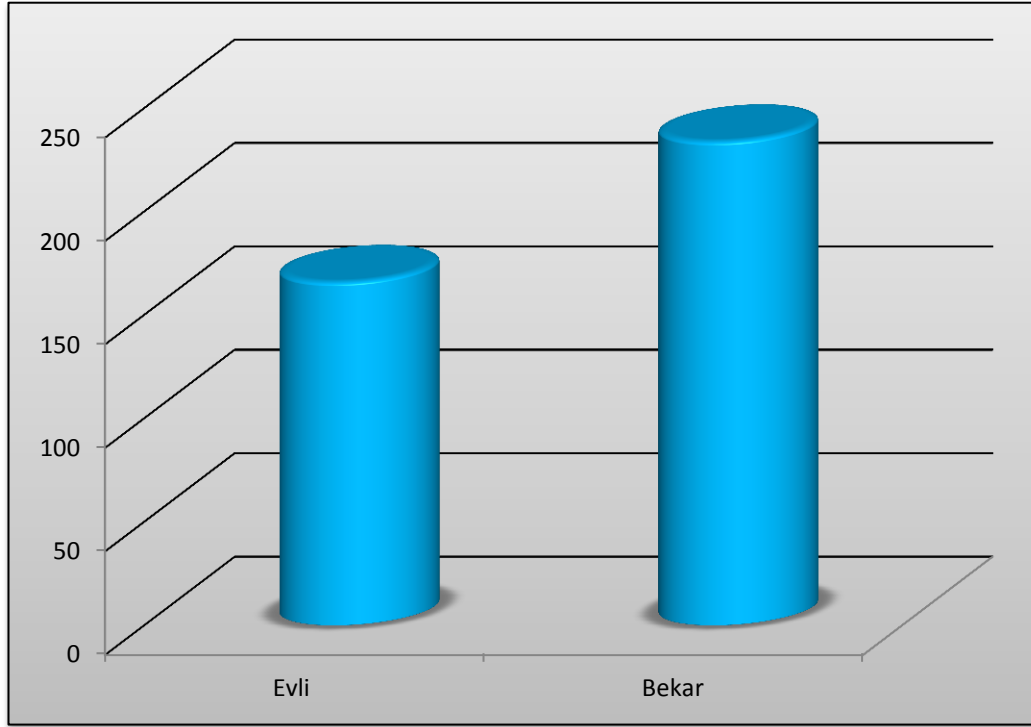
4.2.2. Medeni Hâl

Anket çalışmasına katılan; 400 kişiden 166'sı (%41,5) evli, kalan 234 kişi (%59,5) ise bekârdır (Tablo 4.2. ve Grafik 4.2.)

Tablo 4.2. Anket Çalışmasına Katılanların Medeni Hâllerine Göre Dağılımı

Medeni Hâl	Sayı	%
Evli	166	41,5
Bekâr	234	59,5
Toplam	400	100

Grafik 4.2. Anket Çalışmasına Katılanların Medeni Hâllerine Göre Dağılımı

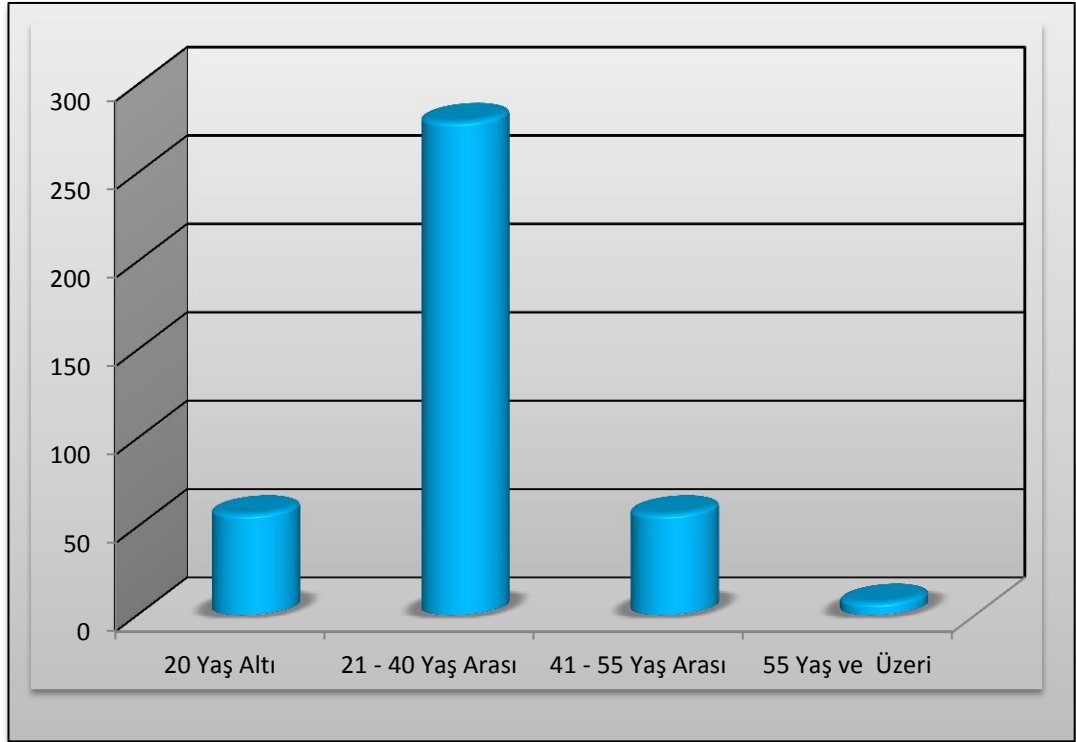
4.2.3. Yaş

Anket çalışmasına katılanlar yaş gruplarına göre sınıflandırıldığında 20 yaş altı 57 kişi (%14,3) , 21-40 yaş aralığında 279 kişi (%69,6), 41-55 yaş aralığında 57 kişi (%14,3) ve 55 yaş üzeri 7 kişi (%1,8) olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 4.3. ve Grafik 4.3.).

Tablo 4.3. Anket Çalışmasına Katılanların Yaşa Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	%
20 Yaş altı	57	14,3
21-40 Yaş	279	69,6
41-55 Yaş	57	14,3
55 Yaş Üzeri	7	1,8
Toplam	400	100

Grafik 4.3. Anket Çalışmasına Katılanların Yaşa Göre Dağılımı

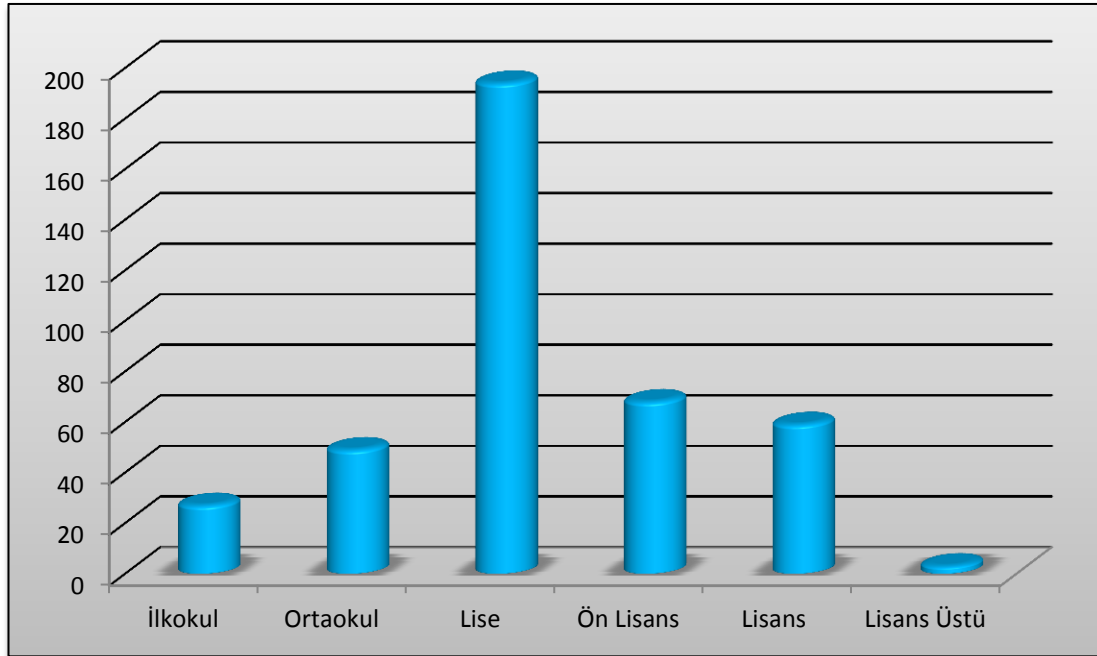
4.2.4. Eğitim

Anket çalışmasına katılanların eğitim düzeyi; 27 kişi ilkokul mezunu (%6,8), 49 kişi ortaokul mezunu (%12,3), 194 kişi lise mezunu (%48,3), 68 kişi ön lisans mezunu (%17), 59 kişi lisans mezunu (%14,8), 3 kişi ise lisansüstü (%0,8) mezunudur (Tablo 4.4. ve Grafik 4.4.).

Tablo 4.4. Anket Çalışmasına Katılanların Eğitime Göre Dağılımı

Eğitim	Sayı	%
İlkokul	27	6,8
Ortaokul	49	12,3
Lise	194	48,3
Ön Lisans	68	17
Lisans	59	14,8
Lisans Üstü	3	0,8
Toplam	400	100

Grafik 4.4. Anket Çalışmasına Katılanların Eğitime Göre Dağılımı

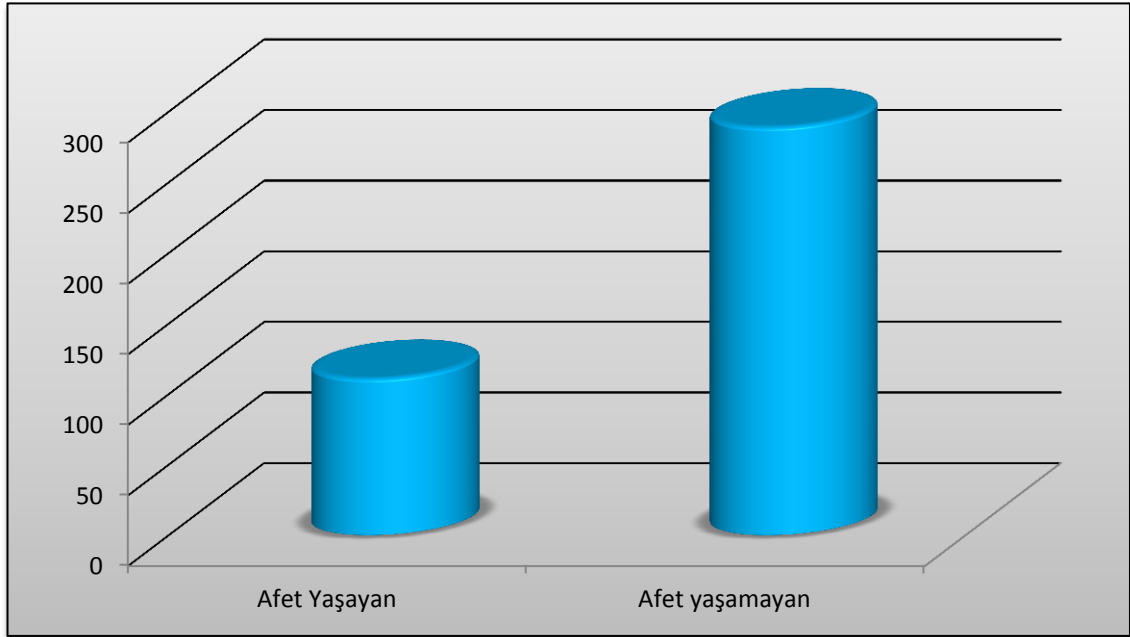
4.2.5. Daha Önce Herhangi Bir Afet Yaşadınız mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “daha önce herhangi bir afet yaşadınız mı ?” sorusuna 111 kişi evet daha önce bir afet yaşadım (%27,8), 289 kişi ise hayır daha önce afet yaşamadım (%72,2) cevabını vermiştir (Tablo 4.5. ve grafik 4.5.).

Tablo 4.5. Anket Çalışmasına Katılanların Daha Önce Herhangi Bir Afet Yaşama Durumu

Afet Yaşama durumu	Sayı	%
Afet Yaşayan	111	27,8
Afet Yaşamayan	289	72,2
Toplam	400	100

Grafik 4.5. Anket Çalışmasına Katılanların Daha Önce Herhangi Bir Afet Yaşama Durumu

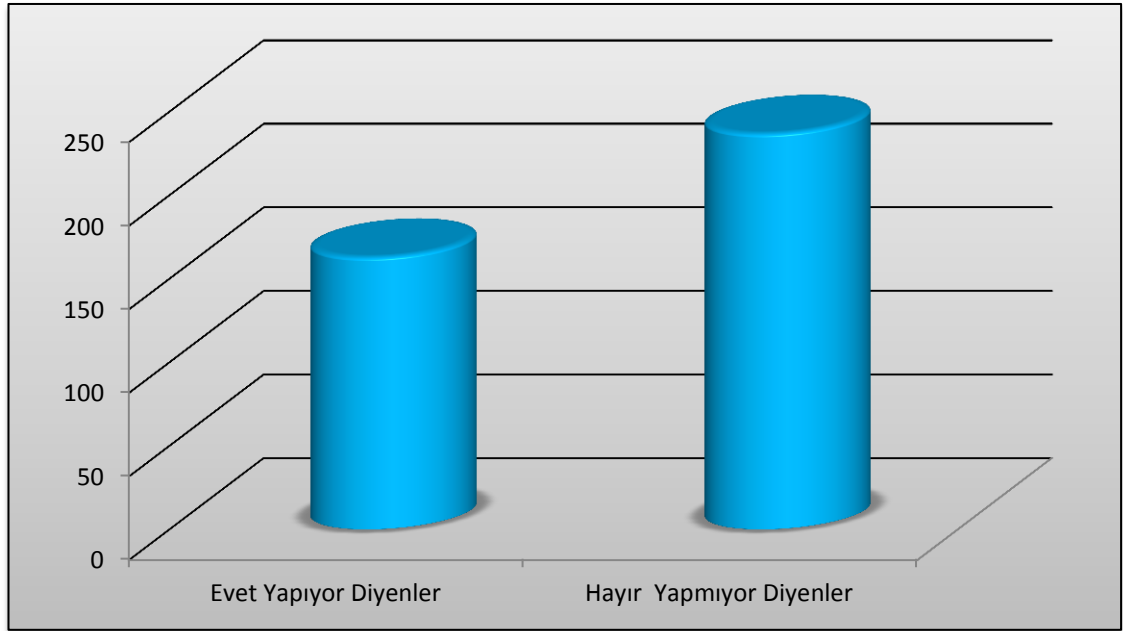
4.2.6. Sizce Ülkemizdeki İdareciler (Kurum yöneticileri, politikacılar vs.) Afetlere İlgili Gereken Çalışmaları Yapıyor mu?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Sizce ülkemizdeki idareciler (Kurum yöneticileri, politikacılar vs.) afetlere ilgili gereken çalışmaları yapıyor mu?” sorusuna 163 kişi evet ülkemizde idareciler afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapıyor (%40,7), 237 kişi ise hayır ülkemizde idareciler afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapmıyor (%59,3) cevabını vermiştir (Tablo 4.6. ve Grafik 4.6.).

Tablo 4.6. Katılımcılara Göre Ülkemizdeki İdarecilerin Afetlerle İlgili Gereken Çalışmaları Yapma Durumları

İdarecilerin Afetlerle İlgili Gereken Çalışmaları Yapma Durumu	Sayı	%
Evet Yapıyor Diyen	163	40,7
Hayır Yapmıyor Diyen	237	59,3
Toplam	400	100

Grafik 4.6. Sizce Ülkemizdeki İdareciler (Kurum yöneticileri, politikacılar vs.) Afetlere İlgili Gereken Çalışmaları Yapıyor mu? Sorusuna Katılımcıların Cevapları

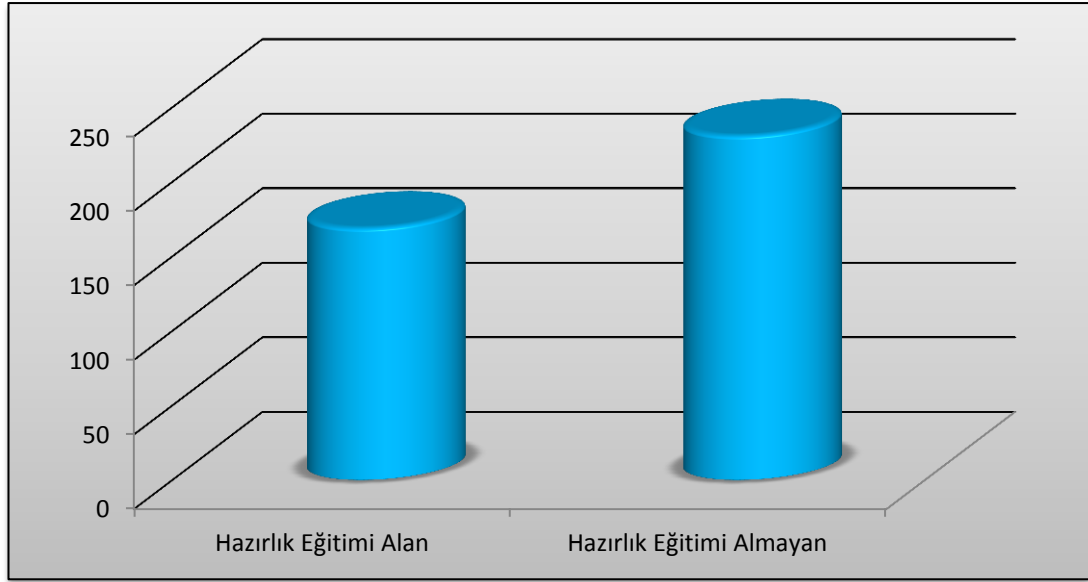
4.2.7. Afetlere Hazırlık Konusunda Herhangi Bir Eğitim Aldınız mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Afetlere hazırlık konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?” sorusuna, 169 kişi (%42,2) evet afetlere hazırlık konusunda eğitim aldım, 231 kişi ise (%57,8) hayır afetlere hazırlık konusunda eğitim almadım cevabını vermiştir (Tablo 4.7. ve Grafik 4.7.).

Tablo 4.7. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlere Hazırlık Konusunda Eğitim Alma Durumu

Afet Hazırlık Eğitimi Alma Durumu	Sayı	%
Hazırlık Eğitimi Alan	169	42,2
Hazırlık Eğitimi Almayan	231	57,8
Toplam	400	100

Grafik 4.7. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlere Hazırlık Konusunda Eğitim Alma

4.2.8. Afetlere Müdahale İle İlgili Eğitim Aldınız mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Afetlere müdahale ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusuna 99 kişi (%24,8) evet afetlere müdahale ile ilgili eğitim aldım, 301 kişi (%75,2) ise hayır afetlere müdahale ile ilgili eğitim almadım cevabını vermiştir (Tablo 4.8. ve Grafik 4.8.).

Tablo 4.8. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlere Müdahale İle İlgili Eğitim Alma Durumu

Afetlere Müdahale Eğitimi Alma Durumu	Sayı	%
Müdahale Eğitimi Alan	99	24,8
Müdahale Eğitimi Almayan	301	75,2
Toplam	400	100

Grafik 4.8. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlere Müdahale İle İlgili Eğitim Alma Durumu

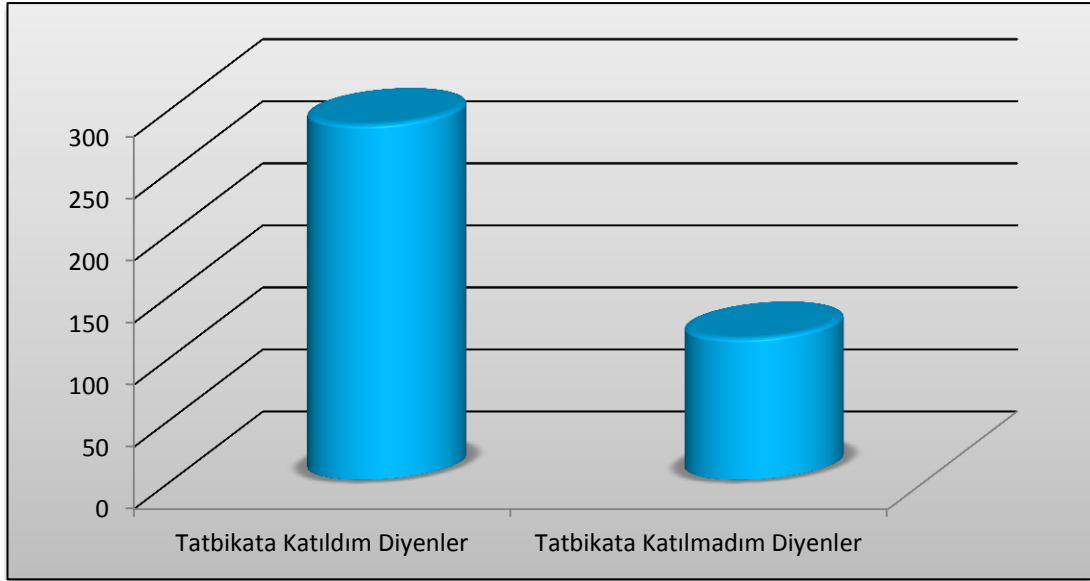
4.2.9. Afetlerle İlgili Herhangi Bir Tatbikata Katıldınız mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katıldınız mı ?” sorusuna, 286 kişi (%71,5) evet afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katıldım, 114 kişi (%28,5) ise hayır afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katılmadım cevabını vermiştir (Tablo 4.9. ve Grafik 4.9.).

Tablo 4.9. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlerle İlgili Herhangi Bir Tatbikata Katılma Durumu

Tatbikata Katılma Durumu	Sayı	%
Evet Katıldım Diyen	286	71,5
Hayır Katılmadım Diyen	114	28,5
Toplam	400	100

Grafik 4.9. Anket Çalışmasına Katılanların Afetlerle İlgili Herhangi Bir Tatbikata Katılma Durumu

4.2.10. Afet Bilinci Kapsamındaki Eğitimleri ve Tatbikatları Gerekli Görüyor musunuz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Afet bilinci kapsamındaki eğitimleri ve tatbikatları gerekli görüyor musunuz?” sorusuna, 353 kişi (%88,2) evet afet bilinci kapsamındaki eğitim ve tatbikatları gerekli buluyorum, 47 kişi (%11,8) hayır afet bilinci kapsamındaki eğitim ve tatbikatları gerekli bulmuyorum cevabını vermiştir (Tablo 4.10. ve Grafik 4.10.).

Tablo 4.10. Anket Çalışmasına Katılanların Afet Bilinci Kapsamındaki Eğitim ve Tatbikatları Gerekli Bulma Durumu

Eğitim ve Tatbikatları Gerekli Bulma Durumu	Sayı	%
Evet Gerekli Buluyorum Diyen	353	88,2
Hayır Gerekli Bulmuyorum Diyen	47	11,8
Toplam	400	100

Grafik 4.10. Anket Çalışmasına Katılanların Afet Bilinci Kapsamındaki Eğitim ve Tatbikatları Gerekli Bulma Durumu

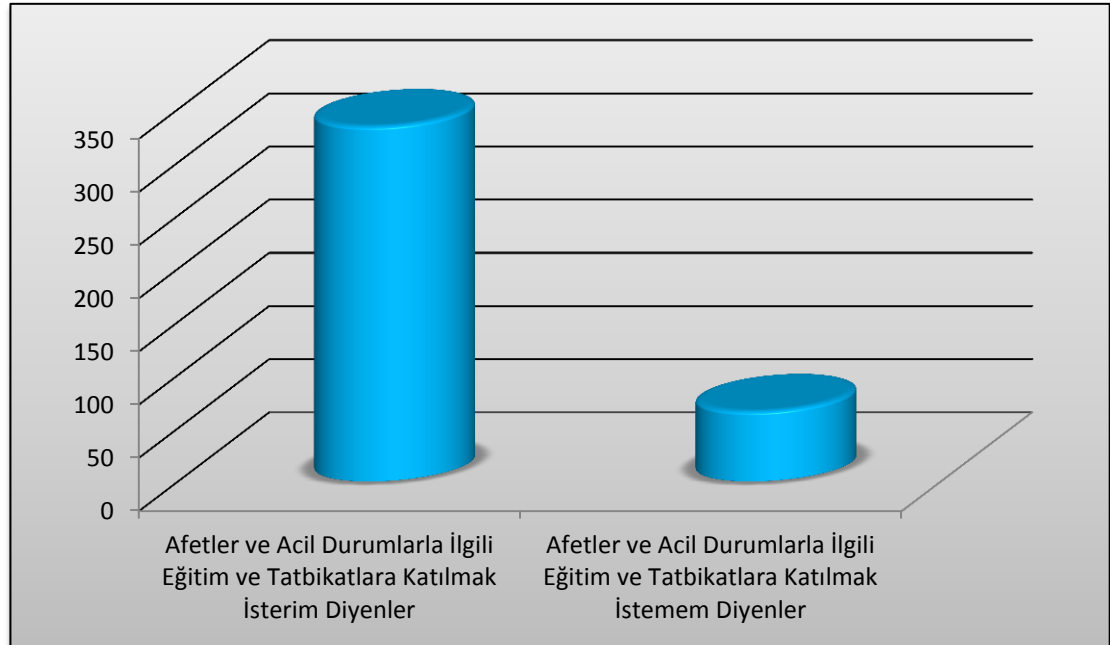
4.2.11. Afetler ve Acil Durumlarla İlgili Eğitim ve Tatbikatlara Katılmak İster misiniz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Afetler ve acil durumlarla ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak ister misiniz?” sorusuna, 334 kişi (%83,5) evet afet ve acil durumlarla ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak isterim, 66 kişi (%16,5) ise hayır afet ve acil durumlarla ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak istemem cevabını vermiştir (Tablo 4.11. ve Grafik 4.11.).

Tablo 4.11. Anket Çalışmasına Katılanların Afetler ve Acil Durumlarla İlgili Eğitim Ve Tatbikatlara Katılmak İsteme Durumu

Eğitim ve Tatbikatlara Katılmak İsteme Durumu	Sayı	%
Evet Katılmak İsterim Diyen	334	83,5
Hayır Katılmak İstemem Diyen	66	16,5
Toplam	400	100

Grafik 4.11. Anket Çalışmasına Katılanların Afetler ve Acil Durumlarla İlgili Eğitim ve Tatbikatlara Katılmak İsteme Durumu

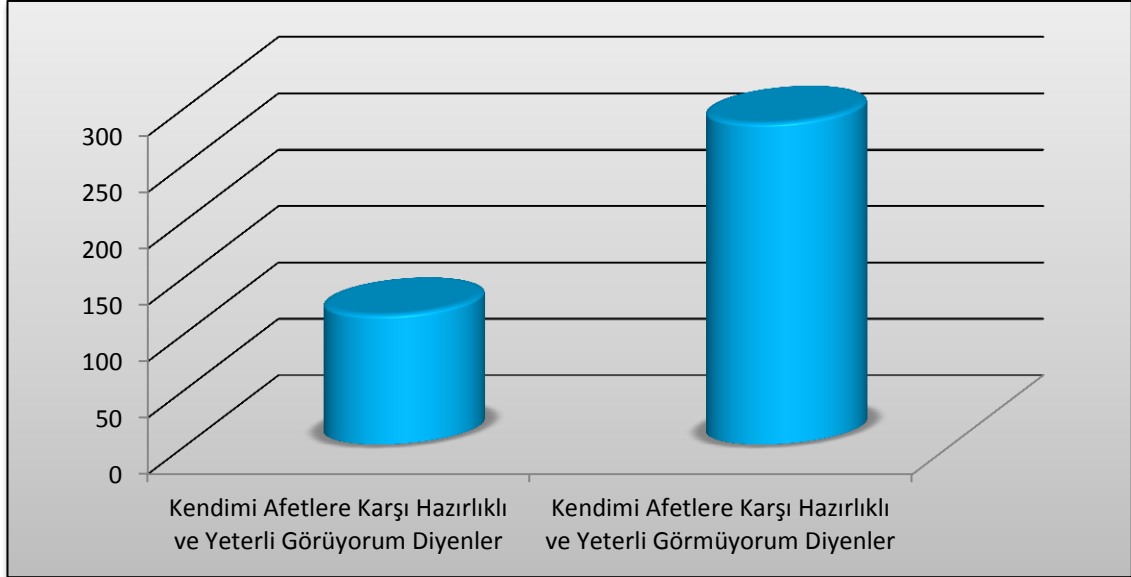
4.2.12. Kendinizi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Görüyor musunuz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Kendinizi afetlere karşı hazırlık ve yeterli görüyor musunuz?” sorusuna, 115 kişi (%28,7) evet kendimi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli görüyorum, 285 kişi (%71,3) ise hayır kendimi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli görmüyorum cevabını vermiştir (Tablo 4.12. ve Grafik 4.12.).

Tablo 4.12. Anket Çalışmasına Katılanların Kendisini Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Görme Durumu

Kişinin Kendisini Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Görme durumu	Sayı	%
Evet Hazırlıklı ve Yeterli Görüyorum Diyen	115	28,7
Hayır Hazırlıklı ve Yeterli Gormüyorum Diyen	285	71,3
Toplam	400	100

Grafik 4.12.Anket Çalışmasına Katılanların Kendisini Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Görme Durumu

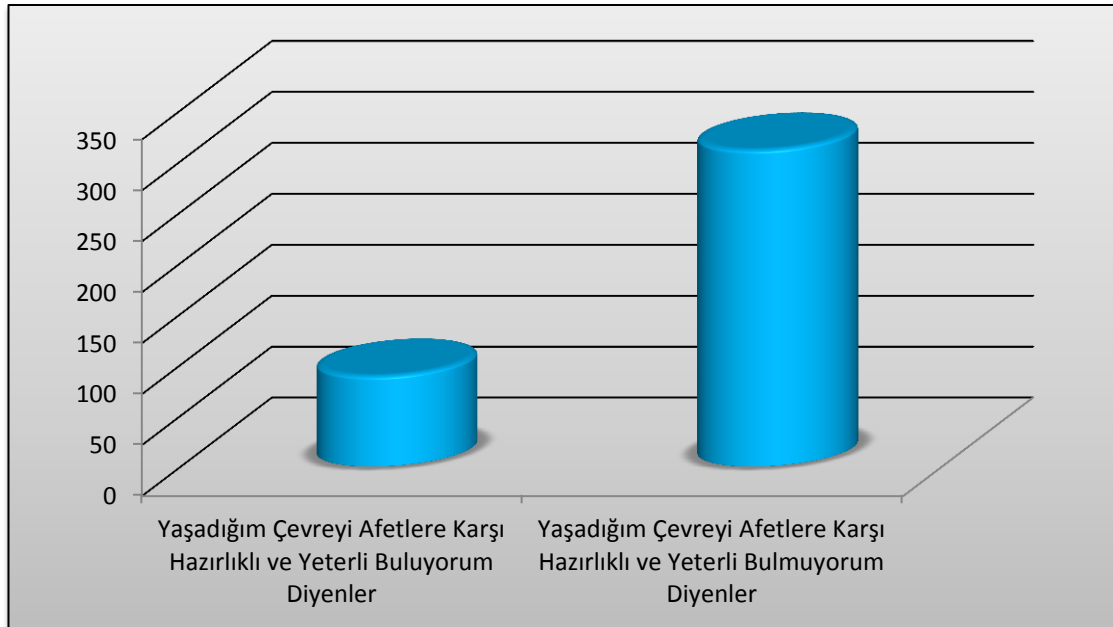
4.2.13. Yaşadığınız Çevreyi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Buluyor musunuz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Yaşadığınız çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli buluyor musunuz?” sorusuna, 89 kişi (%22,3) evet yaşadığım çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli buluyorum, 311 kişi (%77,7) ise hayır yaşadığım çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli bulmuyorum cevabını vermiştir (Tablo 4.13. ve Grafik 4.13.).

Tablo 4.13. Anket Çalışmasına Katılanların Yaşanılan Çevreyi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Bulma Durumu

Yaşanılan Çevreyi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Bulma Durumu	Sayı	%
Hazırlıklı ve Yeterli Buluyorum Diyen	89	22,3
Hazırlıklı ve Yeterli Bulmuyorum Diyen	311	77,7
Toplam	400	100

Grafik 4.13. Anket Çalışmasına Katılanların Yaşanılan Çevreyi Afetlere Karşı Hazırlıklı ve Yeterli Bulma Durumu

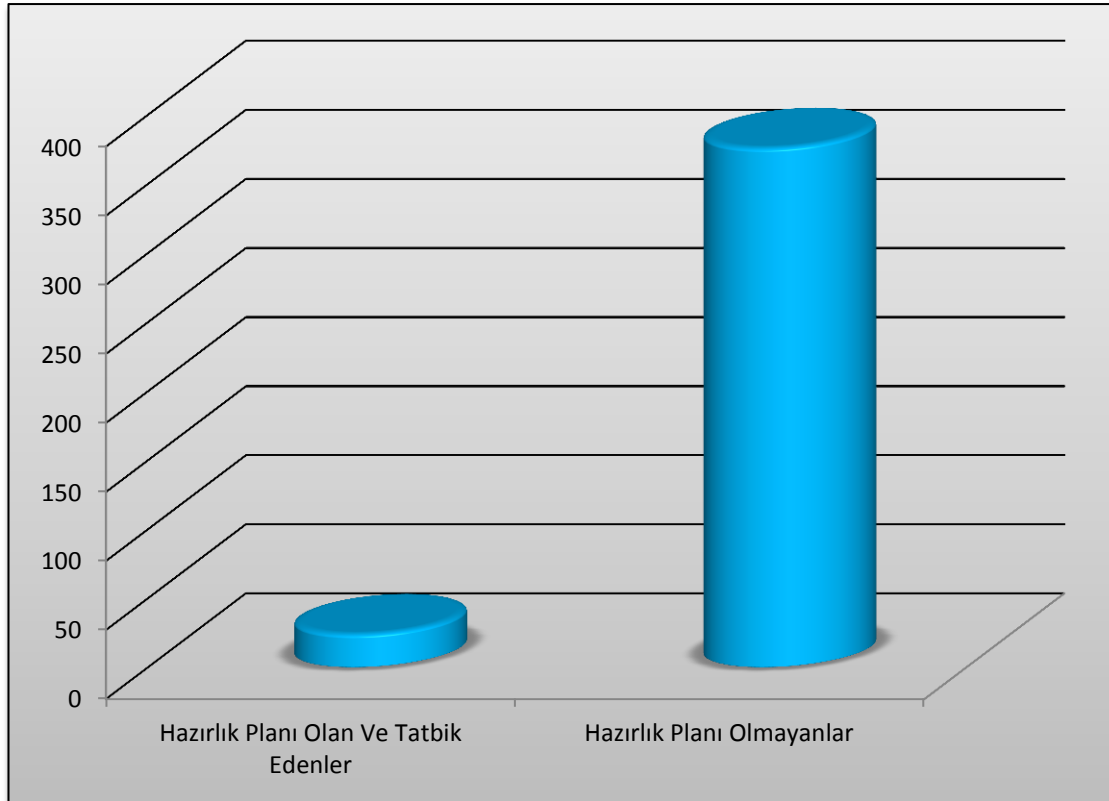
4.2.14. Sizin ve Ailenizin Afete Hazırlık Planı Var mı ve Tatbik Ettiniz mi?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Sizin ve ailenizin afete hazırlık planı var mı ve Tatbik ettiniz mi?” sorusuna, 24 kişi (%6) evet afete hazırlık planımız var ve tatbik ettik, 376 kişi (%94) ise hayır afete hazırlık planımız yok cevabını vermiştir (Tablo 4.14. ve Grafik 4.14.).

Tablo 4.14. Anket Çalışmasına Katılanların Afete Hazırlık Planı ve Tatbik Etme Durumu

Afete Hazırlık Planı ve Tatbik Etme Durumu	Sayı	%
Afete Hazırlık Planımız Var ve Tatbik Ettik Diyen	24	6
Afete Hazırlık Planımız Yok Diyen	376	94
Toplam	400	100

Grafik 4.14. Anket Çalışmasına Katılanların Afete Hazırlık Planı ve Tatbik Etme Durumu

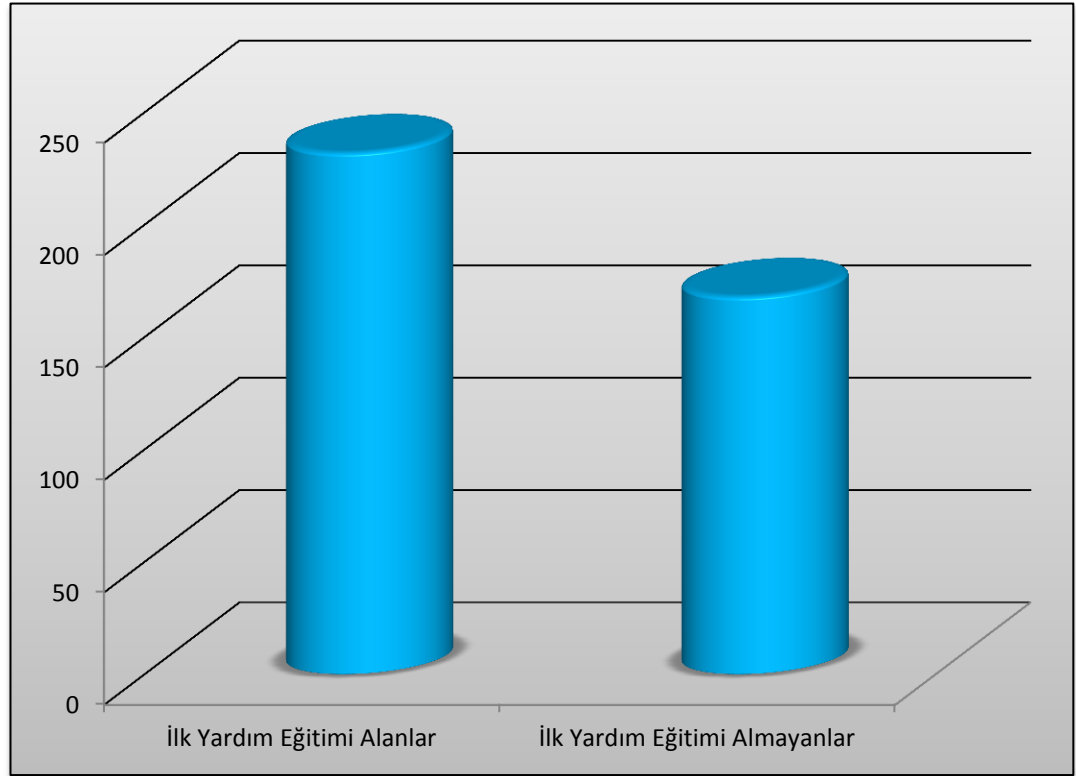
4.2.15. Daha Önce İlk Yardım Eğitimi Aldınız mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Daha önce ilk yardım eğitimi aldınız mı?” sorusuna, 232 kişi (%58) evet ilk yardım eğitimi aldım, 168 kişi (%42) ise hayır ilk yardım eğitimi almadım cevabını vermiştir (Tablo 4.15. ve Grafik 4.15.).

Tablo 4.15. Anket Çalışmasına Katılanların İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu

İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu	Sayı	%
İlk Yardım Eğitimi Alan	232	58
İlk Yardım Eğitimi Almayan	168	42
Toplam	400	100

Grafik 4.15. Anket Çalışmasına Katılanların İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu

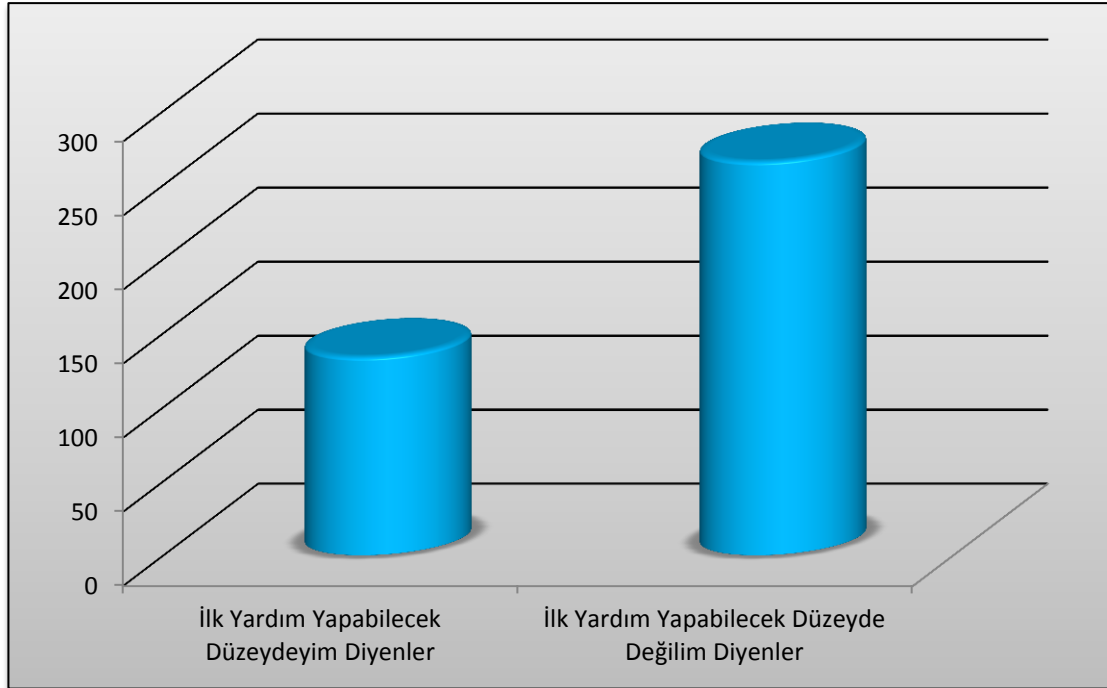
4.2.16. Bir Afet ve Acil Durum Esnasında Kendinizi İlk Yardım Yapabilecek Düzeyde Görüyor musunuz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Bir afet ve acil durum esnasında kendinizi ilk yardım yapabilecek düzeyde görüyor musunuz?” sorusuna, 134 kişi (%33,5) evet afet ve acil durum esnasından kendimi ilk yardım yapabilecek düzeyde görüyorum. 266 kişi (%66,5) ise hayır afet ve acil durum esnasında kendimi ilk yardım yapabilecek düzeyde görmüyorum cevabını vermiştir (Tablo 4.16. ve Grafik 4.16.).

Tablo 4.16. Anket Çalışmasına Katılanların Bir Afet ve Acil Durum Esnasında Kendisini İlk Yardım Yapabilecek Düzeyde Görme Durumu

Bir Afet ve Acil Durum Esnasında Kişinin Kendini İlk Yardım Yapabilecek Düzeyde Görme Durumu	Sayı	%
Afet ve Acil Durum Esnasında İlk yardım Yapabilecek Düzeydeyim Diyen	134	33,5
Afet ve Acil Durum Esnasında İlk yardım Yapabilecek Düzeyde Değilim Diyen	266	66,5
Toplam	400	100

Grafik 4.16. Anket Çalışmasına Katılanların Bir Afet ve Acil Durum Esnasında Kendisini İlk Yardım Yapabilecek Düzeyde Görme Durumu

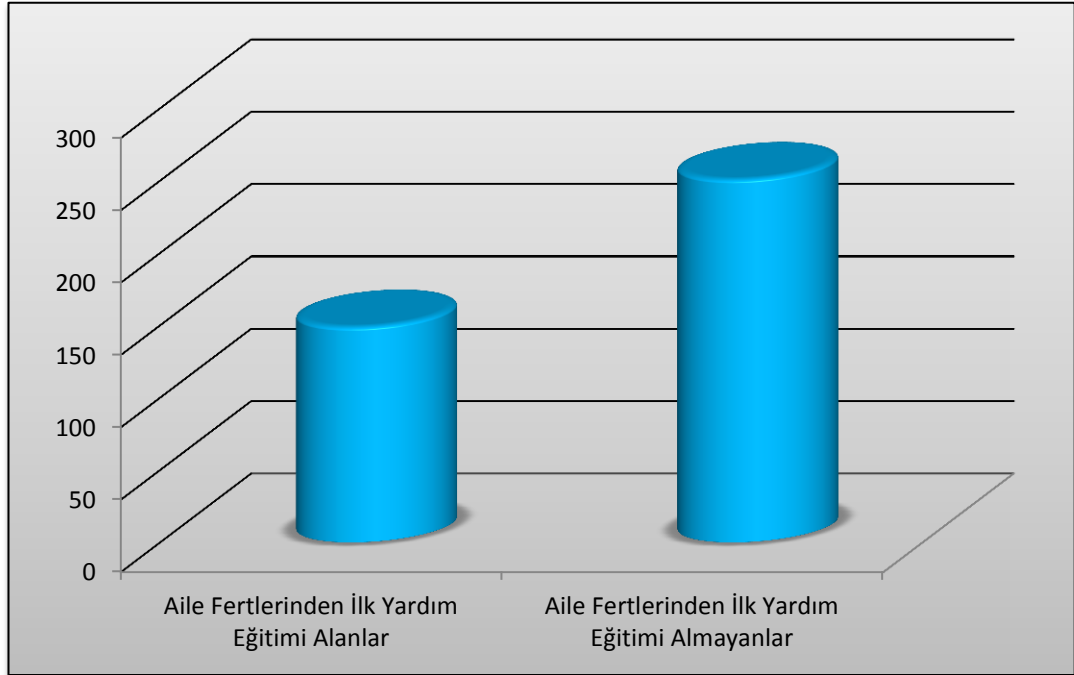
4.2.17. Şimdiye Kadar Aile Fertlerinizden İlk Yardım Eğitimi Alan var mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Şimdiye kadar aile fertlerinizden ilk yardım eğitimi alan var mı?” sorusuna, 149 kişi (%37,3) evet aile fertlerimizden ilk yardım eğitimi alan var, 251 kişi (%62,7) ise hayır aile fertlerimizden ilk yardım eğitimi alan yok cevabını vermiştir (Tablo 4.17. ve Grafik 4.17.).

Tablo 4.17. Anket Çalışmasına Katılanların Aile Fertlerinin İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu

Aile Fertlerinin İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu	Sayı	%
Aile Fertlerinde İlk Yardım Eğitimi Olanlar	149	37,3
Aile Fertlerinde İlk Yardım Eğitimi Olmayanlar	251	62,7
Toplam	400	100

Grafik 4.17. Anket Çalışmasına Katılanların Aile Fertlerinin İlk Yardım Eğitimi Alma Durumu

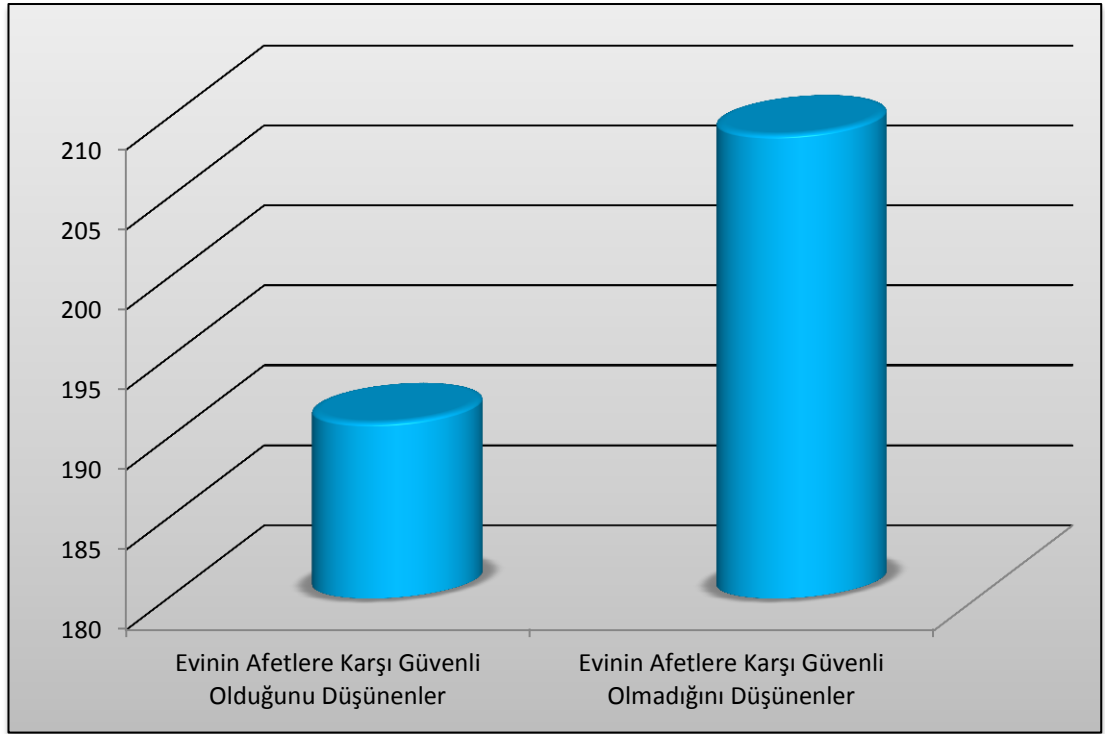
4.2.18. Evinizin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünüyor musunuz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Evinizin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna, 191 kişi (%47,8) evet evimizin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyorum, 209 kişi (%52,2) ise hayır evimizin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünmüyorum cevabını vermiştir (Tablo 4.18. ve Grafik 4.18.).

Tablo 4.18. Anket Çalışmasına Katılanların Evlerinin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünme Durumu

Kişilerin Evlerinin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünme Durumu	Sayı	%
Evlerinin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünenler	191	47,8
Evlerinin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünmeyenler	209	52,2
Toplam	400	100

Grafik 4.18.Anket Çalışmasına Katılanların Evlerinin Afetlere Karşı Güvenli Olduğunu Düşünme Durumu

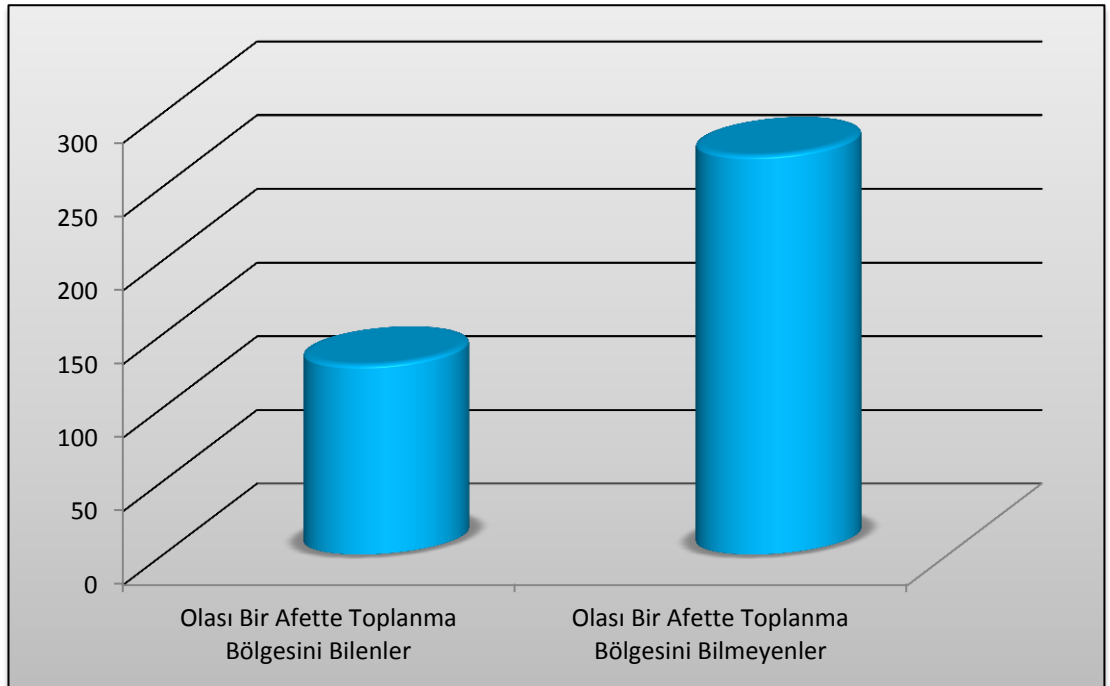
4.2.19. Olası Bir Afette Toplanma Bölgenizi Biliyor musunuz?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Olası bir afette toplanma bölgenizi biliyor musunuz?” sorusuna, 129 kişi (%32,3) evet olası bir afette toplanma bölgesini biliyorum, 271 kişi (%67,7) ise hayır olası bir afette toplanma bölgesini bilmiyorum cevabını vermiştir (Tablo 4.19. ve Grafik 4.19.).

Tablo 4.19. Anket Çalışmasına Katılanların Olası Bir Afette Toplanma Bölgesini Bilmesi Durumu

Olası Bir Afette Toplanma Bölgesinin Bilinmesi Durumu	Sayı	%
Toplanma Bölgesini Biliyorum Diyen	129	32,3
Toplanma Bölgesini Bilmiyorum Diyen	271	67,7
Toplam	400	100

Grafik 4.19. Anket Çalışmasına Katılanların Olası Bir Afette Toplanma Bölgesini Bilmesi Durumu

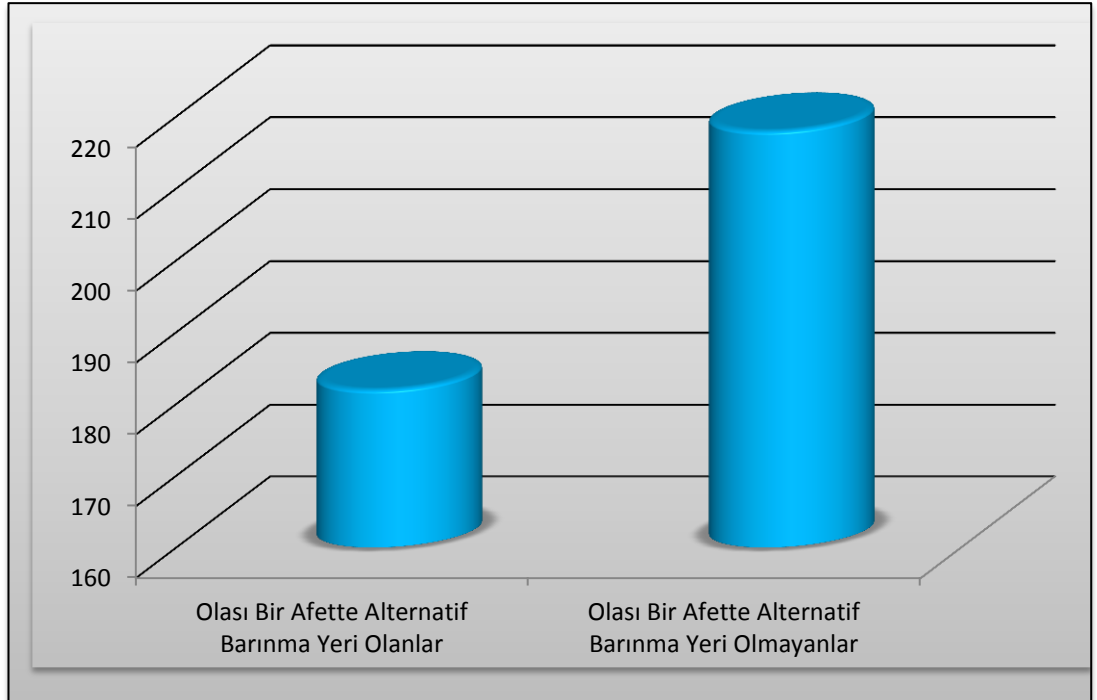
4.2.20. Olası Bir Afette Alternatif Barınma Yeriniz Var mı?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Olası bir afette alternatif barınma yeriniz var mı?” sorusuna, 182 kişi (%45,5) evet olası bir afette alternatif barınma yerim var, 218 kişi (%54,5) ise hayır olası bir afette alternatif barınma yerim yok cevabını vermiştir (Tablo 4.20. ve Grafik 4.20.).

Tablo 4.20. Anket Çalışmasına Katılanların Olası Bir Afette Alternatif Barınma İmkânı Olma Durumu

Olası Bir Afette Alternatif Barınma Durumu	Sayı	%
Alternatif Barınma Yerim Var Diyen	182	45,5
Alternatif Barınma Yerim Yok Diyen	218	54,5
Toplam	400	100

Grafik 4.20. Anket Çalışmasına Katılanların Olası Bir Afette Alternatif Barınma İmkânı Olma Durumu

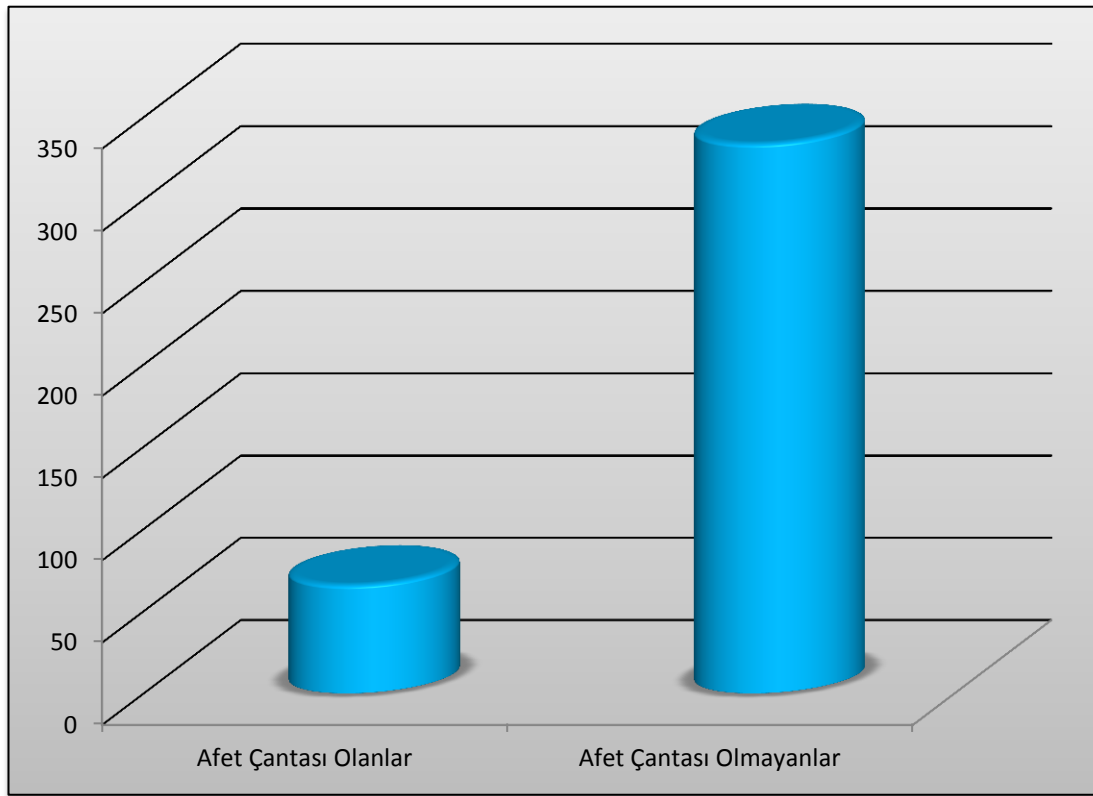
4.2.21. Ailenizin Afet Çantası Var mı? (içinde: ilk yardım çantası, el feneri, radyo vb.)

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Ailenizin afet çantası var mı?” sorusuna, 66 kişi (%16,5) evet afet çantamız var, 334 kişi (%83,5) ise hayır afet çantamız yok cevabını vermiştir (Tablo 4.21. ve Grafik 4.21.).

Tablo 4.21. Anket Çalışmasına Katılanların Afet Çantası Olma Durumu

Afet Çantası Olma Durumu	Sayı	%
Afet Çantası Olanlar	66	16,5
Afet Çantası Olmayanlar	334	83,5
Toplam	400	100

Grafik 4.21. Anket Çalışmasına Katılanların Afet Çantası Olma Durumu

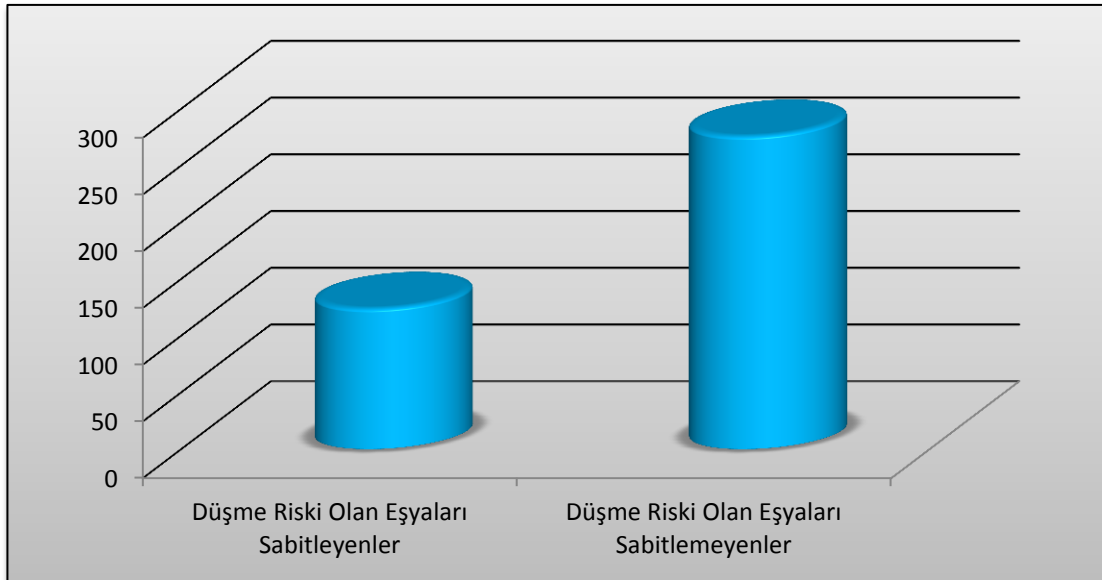
4.2.22. Evinizde Düşme Riski Olan (dolap, ayna vb.) Malzemeleri Sabitlediniz mi?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “ Evinizde düşme riski olan malzemeleri sabitlediniz mi?” sorusuna, 124 kişi (%31) evet evimizde düşme riski olan eşyaları sabitledik, 276 kişi (%69) ise hayır evimizde düşme riski olan eşyaları sabitlemedik cevabını vermiştir (Tablo 4.22. ve Grafik 4.22.).

Tablo 4.22. Anket Çalışmasına Katılanların Evinde Düşme Riski Olan Eşyaları Sabitleme Durumu

Düşme Riski Olan Eşyaları Sabitleme Durumu	Sayı	%
Düşme Riski Olan Eşyaları Sabitleyen	124	31
Düşme Riski Olan Eşyaları Sabitlemeyen	276	69
Toplam	400	100

Grafik 4.22. Anket Çalışmasına Katılanların Evinde Düşme Riski Olan Eşyaları Sabitleme Durumu

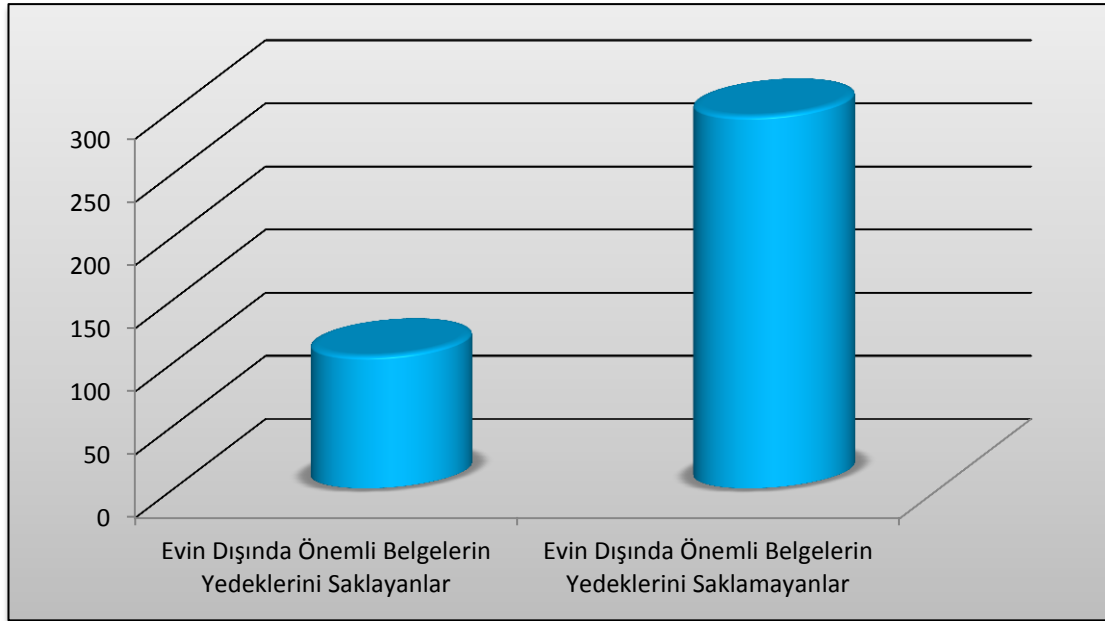
4.2.23. Sizin ve Ailenizin Önemli Belgelerinin Yedekleri Evin Dışında Başka Bir Yerde Saklanıyor mu?

Anket çalışmasına katılanlar arasında “Sizin ve ailenizin önemli belgelerinin yedekleri evin dışında başka bir yerde saklanıyor mu?” sorusuna, 105 kişi (%26,3) Evet önemli belgelerin yedekleri evin dışında bir yerde saklanıyor, 295 kişi (%73,7) ise hayır önemli belgelerin yedekleri evin dışında bir yerde saklanmıyor cevabını vermiştir (Tablo 4.23. ve Grafik 4.23.).

Tablo 4.23. Anket Çalışmasına Katılanların Önemli Belgelerinin Yedeklerini Evin Dışında Bir Yerde Saklama Durumu

Önemli Belgelerin Yedeklerini Evin Dışında Bir Yerde Saklama Durumu	Sayı	%
Evet Evin Dışında Bir Yerde Saklıyoruz Diyenler	105	26,3
Hayır Evin Dışında Bir Yerde Saklamıyoruz Diyenler	295	73,7
Toplam	400	100

Grafik 4.23. Anket Çalışmasına Katılanların Önemli Belgelerinin Yedeklerini Evin Dışında Bir Yerde Saklama Durumu

4.2.24. Cinsiyet ile Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Tablo 4.24. Cinsiyet İle Afet Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Cinsiyet	Sayı	Ortanca	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Kadın	200	30	196,63	39326,5	19226,5	0,501^a
Erkek	200	35	204,37	40873,5		

a: Man Whitney U Testi

Yapılan Man Whitney U Testi sonucunda; Tablo 4.24'e göre afete hazırlık ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$).

4.2.25. Medeni Durum İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Tablo 4.25. Medeni Durum İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Medeni Durum	Sayı	Ortanca	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Evli	166	30	190,15	31565,5	17704,5	0,130^a
Bekâr	234	35	207,84	48634,5		

a: Man Whitney U Testi

Yapılan Man Whitney U Testi sonucunda; Tablo 4.25'e göre afete hazırlık ile medeni durum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$).

4.2.26. Afet Yaşama Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Tablo 4.26. Afet Yaşama Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Afet Yaşama	Sayı	Ortanca	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Afet Yaşayan	111	40	238,25	26446,0	11849,0	0,00^a
Afet Yaşamayan	289	30	186,00	53754,0		

a: Man Whitney U Testi

Yapılan Man Whitney U Testi sonucunda; Tablo 4.26'ya göre afete hazırlık ile afet yaşama arasında istatistiksel olarak anlamsal bir fark vardır ($p<0,05$). Afet yaşayanların afet hazırlık puanı ortalamaları afet yaşamayanlara göre daha yüksek çıkmıştır.

4.2.27. İdarecilerin Afetlerle İlgili Gerekli Çalışmaları Yapma Durumları Hakkında Katılımcıların Fikri İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Tablo 4.27. İdarecilerin Afetlerle İlgili Gerekli Çalışmaları Yapma Durumları Hakkında Katılımcıların Fikri İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

İdarecilerin Afetlerle İlgili Gerekli Çalışmaları Yapma Durumu Hakkında Katılımcıların Fikri	Sayı	Ortanca	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Evet Yapıyor Diyenler	163	35	211,94	34545,5	17451,500	0,099^a
Hayır Yapmıyor Diyenler	237	30	192,64	45654,5		

a: Man Whitney U Testi

Yapılan Man Whitney U Testi sonucunda; Tablo 4.27'e göre idarecilerin afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapma durumları hakkında katılımcıların fikri ile afete hazırlık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$).

4.2.28. Yaş Durumu ile Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Tablo 4.28. Yaş Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Yaş Aralığı	Sayı	Ortanca	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P
20 Yaş altı	57	30	190,66	3	7,897	0,048^b
21-40 Yaş	279	35	209,78			
41-55 Yaş	57	30	173,32			
55 Yaş üzeri	7	20	132,00			

b: Kruskal Wallis H Testi

Tablo 4.28’de yaş grupları ile afete hazırlık düzeyi arasındaki farkı tespit etmek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda yaş grupları ile afet hazırlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). İkili gruplar arasındaki farkı tespit etmek için ise Bonferroni düzeltmeli Man Whitney U testi uygulanmıştır. Uygulanan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

4.2.29. Eğitim Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Tablo 4.29. Eğitim Durumu İle Afete Hazırlık Arasındaki Anlamsal Fark

Eğitim Durumu	Sayı	Ortanca	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Fark
İlkokul (1)	27	25	140,69	5	34,209	0,00^b	1<4,5,6 2<4,5,6
Ortaokul (2)	49	25	150,07				
Lise (3)	194	35	197,57				
Ön Lisans (4)	68	40	229,43				
Lisans (5)	59	40	237,03				
Lisansüstü (6)	3	60	377,67				

b: Kruskal Wallis H Testi

Tablo 4.29’da eğitim durumu ile afete hazırlık düzeyi arasındaki farkı tespit etmek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Katılımcıların eğitim durumu ile afete hazırlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Lisansüstü eğitim seviyesine sahip olan katılımcıların afete hazırlık puan ortancaları diğer katılımcıların eğitim düzeyine göre daha yüksek çıkmıştır. Eğitim düzeyine göre farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Bonferroni düzeltilmeli Man Whitney U testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda 1. ve 2. grubun ortanca değerleri 4,5 ve 6. gruptan istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha düşük çıkmıştır.

4.3. Tartışma

Toplunun afetler konusunda farkındalık ve hazırlık seviyelerinin ölçülmesi için yapılan çalışmaların önemi son yıllarda oldukça artmıştır. Halkın afetler konusunda farkındalık ve hazırlık seviyelerinin belirlenmesi afet yönetim çalışmalarının, verimli, ekonomik ve hızlı bir şekilde yapılması için oldukça önemlidir. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışma Trabzon ilinin Sürmene ilçesinde yaşayan kişilerle gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde, çalışma kapsamında uygulanan anket soruları ve cevapları detaylı olarak tartışılacaktır.

Çalışmaya katılanların yaş durumları 20 yaş altı, 21-40, 41-55 ve 55 yaş üzeri olmak üzere guruplara ayrılmıştır. Bu gurupların sayısı birbirinden farklıdır. En fazla katılımcının olduğu gurup 21-40 yaş aralığı gurubu olmuştur.

Çalışmaya katılan bireylerin cinsiyet durumları 200 kadın 200 erkek olmak üzere eşit dağılmıştır. Anket çalışmasına katılan erkek ve kadınların sayısı farklılıkları ölçmek adına eşit tutulmuştur.

Çalışmaya katılan bireylerin yarısından fazlasının medeni durumu bekâr olup, geriye kalan katılımcıların ise medeni durumu evlidir. Çalışmaya katılanların büyük çoğunluğunu bekârlar oluşturmaktadır.

Çalışmaya katılan bireylerin, yarısına yakın kısmını lise mezunları oluşturmaktadır. En az katılımcı gurubu ise lisansüstü mezunlardan oluşmaktadır.

Saha araştırması kapsamında kişilere “daha önce herhangi bir afet yaşadınız mı?” sorusu sorulmuştur. Çalışmaya katılanların dörtte biri daha önce afet yaşamış, dörtte üçü ise herhangi bir afet yaşamamıştır. Cam (2019), İstanbul’da sağlık

personellerine yönelik yapmış olduğu çalışmada katılımcıların yarısından fazlasının afete maruz kaldığını tespit etmiştir. Cam (2019)’da elde edilen bulgular, bu çalışmaya benzer bulgular taşımamaktadır. Çalışmalar arasındaki bu farklılığın nedeninin yaşanılan iller arasında ki afetsellikten kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan kişilere “sizce ülkemizdeki idareciler afetlerle ilgili gereken çalışmaları yapıyor mu?” sorusu sorulmuş olup katılımcıların beşte ikilik kısmı ülkemizde idarecilerin afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yaptığını düşünürken, katılımcıların beşte üçü ise ülkemizde idarecilerin afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapmadıklarını düşünmektedir. Meral (2014), Gümüşhane ilinin Köse ilçesinde halka yönelik yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların yarısından fazlası idarecilerin afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapmadığını düşünmektedirler. Yapılan çalışmanın bu bulgusu ile bizim çalışmamızın bulgusu benzerlik göstermektedir.

Saha araştırması kapsamında katılımcılara “afetlere hazırlık konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?” ve “afetlere müdahale ile ilgili eğitim aldınız mı?” soruları sorulmuş olup katılımcıların beşte ikilik kısmının afetlere hazırlık konusunda eğitim aldığı, katılımcıların dörtte birinin ise afetlere müdahale konusunda eğitim aldığı saptanmıştır. AFAD (2014) “Türkiye afet farkındalığı ve afetlere hazırlık araştırması” raporuna göre anket çalışmasına katılanların büyük çoğunluğunun afetlere karşı hazırlıksız olduğu saptanmıştır. Katılımcıların afetlere müdahale ve afetlere hazırlık durumlarının düşük olmasının, eğitim durumunun düşük olmasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Anket çalışmasına katılan bireylere, “afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katıldınız mı?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların dörtte üçlük kısmının afetlerle ilgili tatbikatlara katıldığı saptanmıştır. Şahin vd., (2018), Üniversite öğrencilerinin afete hazırlık ve afet bilinci düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların beşte birlik kısmının afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katıldığını saptamıştır. Cam (2019), İstanbul’ da sağlık personellerine yönelik yapmış olduğu çalışmada katılımcıların yarısından fazlasının afetlerle ilgili tatbikatlara katıldığını saptamıştır.

Anket çalışmasına katılan bireylere, “afet bilinci kapsamındaki eğitimleri ve tatbikatları gerekli görüyor musunuz?” sorusu sorulmuş katılımcıların tamamına yakın kısmı afet bilinci kapsamındaki eğitim ve tatbikatların gerekli olduğunu düşünmektedir.

Meral (2014), Gümüşhane ilinin Köse ilçesinde halka yönelik yapmış olduğu çalışmada, çalışmaya katılan bireylerin dörtte üçlük kısmının afet bilinci kapsamındaki eğitim ve tatbikatları gerekli bulduğunu saptamıştır. İki sonucunda da yüksek çıkmasının nedeninin katılımcıların eğitim durumuyla alakalı olduğu düşünülmektedir.

Saha araştırması kapsamında katılımcılara, “afetler ve acil durumlarla ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak ister misiniz?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların tamamına yakın kısmının afetler ve acil durumlarla ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak istediği saptanmıştır. AFAD (2014) “Türkiye afet farkındalığı ve afetlere hazırlık araştırması” raporuna göre anket çalışmasına katılanların yarısına yakın kısmının afetlerle ilgili eğitim ve tatbikatlara katılmak istediği saptanmıştır.

Çalışmaya katılan bireylere, “kendinizi afetlere karşı hazırlık ve yeterli görüyor musunuz?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların büyük çoğunluğunun afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli olmadığı saptanmıştır. Yıldız (2014), Gümüşhane’de yaşayan üniversite gençlerinin afetlerle ilgili bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmada katılımcıların dörtte üçlük kısmının afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli olmadığını saptamıştır. Yapılan çalışmanın bu bulgusu ile bizim çalışmamızın bulgusu benzerlik göstermektedir.

Çalışmaya katılan bireylere, “yaşadığınız çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli buluyor musunuz?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların dörtte üçlük kısmının yaşadıkları çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli bulmadığı saptanmıştır. Şahin vd., (2018), Üniversite öğrencilerinin afete hazırlık ve afet bilinci düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların dörtte üçlük kısmının yaşadıkları çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli bulmadığını saptamıştır. Yapılan çalışmanın bu bulgusu ile bizim çalışmamızın bulgusu benzerlik göstermektedir.

Çalışmaya katılan bireylere, “sizin ve ailenizin afete hazırlık planı var mı ve tatbik ettiniz mi?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların tamamına yakın kısmının afete hazırlık planının olmadığı saptanmıştır. AFAD (2014) “Türkiye afet farkındalığı ve afetlere hazırlık araştırması” raporuna göre anket çalışmasına katılan bireylere “evinizde acil durum planı yaptınız mı” sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların tamamına yakın kısmının acil durum planı yapmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu durumun temel nedeninin halkın afetlere gereken önemi göstermemesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Saha araştırması kapsamında katılımcılara, “daha önce ilk yardım eğitimi aldınız mı?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların yarısından fazlasının ilk yardım eğitimi almış olduğu saptanmıştır. Oyanık (2015), Afet bilinci ve kader ilişkisine dair yapmış olduğu çalışmada katılımcılarının yarısına yakın kısmının ilk yardım eğitimi almadığını saptamıştır. Ayrıca saha araştırması kapsamında katılımcılara, “bir afet ve acil durum esnasında kendinizi ilk yardım yapabilecek düzeyde görüyor musunuz?” sorusu sorulmuş olup, katılımcıların üçte ikilik kısmının bir afet ve acil durum esnasında ilk yardım yapabilecek düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Saha araştırması kapsamında katılımcılara, “şimdiye kadar aile fertlerinizden ilk yardım eğitimi alan var mı?” sorusu sorulmuş katılımcıların, yaklaşık üçte ikilik kısmının aile fertlerinin ilk yardım eğitimi almadığı saptanmıştır. Şahin vd., (2018), Üniversite öğrencilerinin afet bilinci ve afete hazırlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların beşte birlik kısmının, aile fertlerinin ilk yardım eğitimi aldığını saptamıştır.

Çalışmaya katılan bireylere, “evinizin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuş olup, çalışmaya katılan bireylerin yarısına yakın kısmının, evinin afetlere karşı güvenli olduğunu düşündüğü saptanmıştır. Yıldız (2014), Gümüşhane’de yaşayan üniversite gençlerinin afetlerle ilgili bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmada katılımcıların dörtte üçlük kısmının, evinin afetlere karşı güvenli olmadığını düşündüğünü saptamıştır.

Çalışmaya katılan bireylere, “olası bir afette toplanma bölgenizi biliyor musunuz?” sorusu sorulmuş olup, çalışmaya katılan bireylerin üçte ikilik kısmının olası bir afette toplanma bölgesini bilmediği saptanmıştır. Polat (2014), Erzincan Yavuz Selim Mahallesinde yapmış olduğu çalışmada, çalışmaya katılan bireylerin yaklaşık beşte dördlük kısmının olası afette toplanma bölgesini bilmediğini saptamıştır.

Çalışmaya katılan bireylere, “olası bir afette alternatif barınma yeriniz var mı?” sorusu sorulmuş olup, çalışmaya katılan bireylerin yarısına yakın kısmının olası bir afette alternatif barınma yerinin olduğu saptanmıştır. Meral (2014), Gümüşhane ilinin Köse ilçesinde halka yönelik yapmış olduğu çalışmada, çalışmaya katılan bireylerin beşte dördlük kısmının olası bir afette alternatif barınma yerinin olmadığını tespit etmiştir.

Çalışmaya katılan bireylere, “ailenizin afet çantası var mı?” sorusu sorulmuş olup, çalışmaya katılan bireylerin beşte dördlük kısmının ailesine ait afet çantası olmadığı saptanmıştır. Meral (2014), Gümüşhane ilinin Köse ilçesinde halka yönelik yapmış olduğu çalışmada, çalışmaya katılan bireylerin tamamına yakın kısmının afet acil durum çantasına sahip olmadığını saptamıştır.

Çalışmaya katılan bireylere, “evinizde düşme riski olan malzemeleri sabitlediniz mi?” sorusu sorulmuş olup, çalışmaya katılan bireylerin üçte ikilik kısmının evinde düşme riski olan eşyaları sabitlemediği saptanmıştır. Polat (2014), Erzincan Yavuz Selim Mahallesinde yapmış olduğu çalışmada, çalışmaya katılan bireylerin dörtte birlik kısmının evinde düşme riski olan eşyaları sabitlediğini tespit etmiştir.

Çalışmaya katılan bireylere, “sizin ve ailenizin önemli belgelerinin yedekleri evinizin dışında başka bir yerde saklanıyor mu?” sorusu sorulmuş olup, çalışmaya katılan bireylerin dörtte üçlük kısmının önemli belgelerinin yedeklerini evin dışında başka bir yerde saklamadığı saptanmıştır. Katılımcıların önemli belgelerini evlerinin dışında başka bir yerde saklamamalarının nedeninin katılımcıların evlerinin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünmelerinden dolayı kaynaklandığı savunulabilir.

Çalışmaya katılan bireylerin, cinsiyete göre afete hazırlık durumu arasındaki anlamsal farka bakılmış olup, istatistiksel olarak cinsiyetle afete hazırlık arasında bir bağlantı bulunamamıştır. Ünal vd., (2017) tarafından hemşirelerin afete hazırlık düzeyleri ile ilgili yaptıkları çalışmada cinsiyetin afete hazırlık düzeylerini etkilemediğini tespit etmişlerdir. Ayrıca çalışmaya katılan bireylerin, medeni durumu ile afete hazırlık durumu arasındaki anlamsal farka da bakılmış olup, istatistiksel olarak medeni durum ile afet hazırlık arasında bağlantı bulunamamıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin, daha önce afet yaşama durumu ile afete hazırlık durumu arasındaki anlamsal farka bakılmış olup, istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Daha önce afet yaşayan bireylerin, afet yaşamayan bireylere göre afetlere daha fazla hazırlıklı olduğu saptanmıştır. AFAD (2014), “Türkiye afet farkındalığı ve afetlere hazırlık araştırması” raporuna göre halkın yüzde yirmisi afetler konusunda bilinçli olmalarını daha önce afet yaşamış olmalarına bağlamaktadırlar. Afet yaşayan bireylerin, yaşamışlığın verdiği etkiyle afetlere daha hazır olduğu söylenebilir.

İdarecilerin afetlerle ilgili gerekli çalışmaları yapma durumları hakkında katılımcıların fikri ile afete hazırlık durumu arasındaki anlamsal farka bakılmış olup, istatistiksel olarak farklılık bulunamamıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin, yaş durumu ile afete hazırlık durumları arasındaki anlamsal farka bakılmış olup, istatistiksel olarak çok düşük bir farklılık saptanmıştır. Katılımcıların yaşı ile afete hazırlık durumu arasında herhangi bir bağ olmadığı söylenebilir.

Çalışmaya katılan bireylerin eğitim durumu ile afete hazırlık durumu arasındaki anlamsal farka bakılmış olup, istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan bireylerin eğitim seviyesi arttıkça afete hazırlık durumlarının da arttığı görülmüştür. Lisansüstü eğitim seviyesine sahip olan katılımcıların afete hazırlık durumları diğer katılımcıların eğitim düzeyine göre daha yüksek çıkmıştır. Ağahan (2018), tarafından Çanakkale ilinde sağlık personellerine yönelik yapılan çalışmada, sağlık personellerinden lise ve lisans mezunu olanların nispeten daha yüksek düzeyde afetler konusunda bilinçli olduklarını saptamıştır. Kişilerin eğitim düzeylerinin artmasıyla beraber afete hazırlık durumlarının da arttığı söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada kapsamında; 400 katılımcının afet konusundaki farkındalık ve hazırlık düzeyleri değerlendirilmiş ve katılımcıların afetlerle ilgili durumları saptanmıştır. Bu çalışmanın amacı ve hipotezi doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Katılımcıların afetler konusunda farkındalık ve hazırlık durumlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür.
- Katılımcıların eğitim seviyesinin afet farkındalık ve hazırlık durumunu etkilediği belirlenmiştir.
- Katılımcıların afetlerle ilgili eğitim alma durumunun yetersiz olduğu saptanmıştır.
- Katılımcıların büyük kısmının çevresi afetlere karşı hazırlıksız ve yetersizdir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun afet hazırlık planı yoktur.
- Katılımcıların yarısından fazlası ilk yardım eğitimi almış olsa da katılımcıların çok az kısmının ilk yardım yapabilecek düzeyde olduğu belirlenmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun olası bir afette toplanma bölgesini bilmediği belirlenmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun afet çantası olmadığı belirlenmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun evinde düşme riski olan eşyaları sabitlemediği belirlenmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun önemli belgelerinin yedeklerini evin dışında bir yerde saklamadığı belirlenmiştir.

Son yıllarda yapılan araştırmalar göstermektedir ki; halkımızın afetler konusunda farkındalık ve hazırlık seviyesi düşüktür. Halkın farkındalık ve hazırlık seviyesinin düşük olması olası büyük bir afetin etkilerinin daha fazla artmasına neden olacaktır. Olası büyük bir afette devletin ve yetkililerin afete anında müdahale etmesi ve birçok noktada gerekli yardımların yapılması zaman alabilmektedir, bu yüzden modern afet yönetim sisteminde afet gönüllülerinin önemli derecede yeri vardır, gelişmiş

Ülkelerin birçoğunda afet anında olaya müdahale edenlerin büyük çoğunluğunu afet gönüllüleri oluşturmaktadır. Ülkemizde ise halkın farkındalık ve hazırlık durumunun düşük olması afetlere etkin bir şekilde müdahale etmeyi zorlaştırmaktadır. Bir başka sorunda halkın bilinçsiz bir şekilde afet sonrasında müdahale etmeye çalışmasıdır. Gerekli eēitimleri almadan müdahale etmeye çalışan bireyler, afetlerin maddi ve manevi hasarlarının artmasına neden olabilmektedir. Sonuç olarak halkın gerekli eēitimleri alarak ilk müdahaleyi yapması ve kendini afetin yıkıcı etkilerinden koruması son derece önemlidir.

Yapılan çalışmada analizlerin sonuncudan yola çıkarak halkın eēitim seviyesi yükseldikçe halkın afetler konusunda farkındalık ve hazırlık seviyesinin de ykseldiēi söylenebilir. Bu sonuç doērultusunda halkın eēitim seviyesinin arttırılmasına yönelik yapılan her katkının, afetlerin olumsuz sonuçlarının azaltılmasına yönelik katkıda bulunacaēı söylenebilir.

Halkın afetler konusunda farkındalık ve hazırlık seviyesinin arttırılmasına yönelik eēitimlerin yapılması önerilir; yapılan eēitimler afet hazırlık planları, afet acil durum çantası, depremlere karşı eşyaların duvara ve zemine sabitlenmesi ve önemli belgelerin yedeklerinin evin dışında bir yerde saklanması gibi konulara olan ilgiyi arttırabilir buda afetlerin olumsuz etkilerinin azalmasını saēlayabilir.

Sonuç olarak halkın zaman kaybedilmeden afetler konusunda eēitilmesi, gerekli bilgi ve donanıma kavuşturularak etkin bir şekilde afetlere hazırlıklı olması saēlanmalıdır. İyi bir afet eēitimi olası afetlerin olumsuz sonuçlarının azalmasına ve halkın maddi manevi refahına katkı saēlayabilir. Bu baēlamda, AFAD'ın bu tür çalışmalarda elde edilen raporları dikkate alarak eēitim planlarını yapması, öncelikli olarak afet farkındalık ve hazırlık konusunda yetersiz olan bölgelere öncelik vermesi ve tüm Türkiye'yi kapsayacak bu tarz analizlerin yapılmasını destekleyecek girişimlerde bulunması oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- AFAD; (2013), “**Afete Hazır Okul Kampanyası Afet Bilinci Eğitimi Eğitim Kılavuzu**”,
https://samsun.afad.gov.tr/upload/Node/19236/files/AFET_PLANI_HAZIRLAMA_EGITMEN_KILAVUZU.pdf, Erişim Tarihi: 25.06.2019.
- AFAD; (2014), “Türkiye Afet Farkındalığı ve Afetlere Hazırlık Araştırması”,
<https://www.yumpu.com/tr/document/read/42252149/105-2014081217653-6-turkiye-afet-farkindaligi-ve-afetlere-hazirlik-arastirmasi-2014-edited>, Erişim Tarihi:18.11.2019.
- AFAD; (2014), “**Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü**”,
<https://www.afad.gov.tr/upload/Node/3495/xfiles/sozluk.pdf>, Erişim Tarihi: 22.06.2019.
- AFAD; (2018), “Acil Durum Toplanma Alanı İşareti”,
<https://www.afad.gov.tr/toplanma-alanini-ogren-ki-canin-sag-olsun>, Erişim Tarihi: 22.08.2019.
- AFAD; (2019), “Türkiye Deprem Tehlike Haritası”, <https://deprem.afad.gov.tr/deprem-tehlike-haritasi>, Erişim Tarihi: 25.07.2019.
- AĞAHAN Mustafa; (2018), Çanakkale 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Personellerinin Afet Farkındalığı ve Afetlere Hazırlık Düzeyleri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- ASLAN Ramazan; (2018), Gümüşhane 112 İl Ambulans Servisi Çalışanlarının Afet ve Olağandışı Durum Triyajı Hakkındaki Bilgi ve Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane.

- BAL İhsan; (2006), “**Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler**”, USAK Yayınları, Ankara.
- BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANLIĞI; (2008), Türkiye Heyelan Yoğunluk Haritası, <https://www.muhendisbeyinler.net/wp-content/uploads/2018/10/heyelan-yogunluk-haritasi.pdf>, Erişim Tarihi: 20.08.2019.
- BAYRAK Temel ve ULUKAVAK Mustafa; (2009), “Trabzon Heyelanları”, **Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi** Cilt: 1, No: 2, (20-30).
- Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi (BDTİM); (2019), <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>, Erişim Tarihi:03.07.2019.
- CAM Okan; (2019), Bir Özel Hastanede Çalışan Sağlık Personelinin Afete Müdahale Bilgi Düzeyinin İncelenmesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- CAN Abdullah; (2019), “**Spss İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi**”, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- COPPOLA P. Damon; (2015), **Introduction to International Disaster Management**, Third Edition, Butterworth-Heinemann.
- ÇINAR Ali Kemal, AKGÜN Yenal ve MARAL Hüseyin; (2018), “Afet Sonrası Acil Toplanma ve Geçici Barınma Alanlarının Planlanmasındaki Faktörlerin İncelenmesi: İzmir-Karşıyaka örneği”, *Planlama*, 28(2), 179-200.
- DSİ; (1998), **Doğu Karadeniz Taşkınları Raporu**, Devlet Su İşleri 22. Bölge Müdürlüğü, Trabzon.
- ERGÜNAY Oktay; (2002), “**Afete Hazırlık Ve Afet Yönetimi**”, Türkiye Kızılay Derneği Genel Müdürlüğü Afet Operasyon Genel Merkezi (AFOM), Ankara.
- ERGÜNAY Oktay; (2009), “**Afet Yönetimi: Genel İlkeler, Tanımlar, Kavramlar**”, Ankara.
- ERTEN Şerafettin; (2011), Türk Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi Anlayışı, Süleyman Demirel Üniversitesi Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

- FİLİZ Mümin ve AVCI Hatice; (2013), “Trabzon İlinde Meydana Gelen Heyelanlar ve Heyelanların Bölgeye Etkileri”, **SDU International Journal of Technological Sciences**, Cilt:5, Sayı:3, ss:31-38, Isparta.
- GENÇ Fatma Neval; (2007), “Türkiye’de Doğal Afetler ve Doğal Afetlerde Risk Yönetimi”, **Stratejik Araştırmalar Dergisi**, Sayı:9, Sayfa:201, Ankara.
- GÖKTEKİN Zekiye; (2018), 112 Acil Sağlık Hizmetleri Çalışanlarının Afet Bilinç Algı Düzeylerinin Belirlenmesi; Balıkesir İli Örneği, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- GÜLER Hüseyin Hüsnü; (2007), “Afet Bilinci ve Afet Yönetimi Eğitimi”, **TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, ss.117-123. Ankara.
- Haber Türk Gazetesinin 20.06.2019 Tarihli Nüshası.
- Haber Türk Gazetesinin 22.03.2019 Tarihli Nüshası.
- HAŞILOĞLU Selçuk Burak, BARAN Tamer ve AYDIN Oğuzhan; (2015), “Pazarlama Araştırmalarındaki Potansiyel Problemlere Yönelik Bir Araştırma: Kolayda Örneklem ve Sıklık İfadeli Ölçek Maddeleri”, **Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi**, Cilt:2, Sayı:1, ss:19-28, Denizli.
- <https://www.61saat.com/bolgesel/sok-aciklama-trabzon-da-deprem-riski-iki-kat-artti-h602362.html> Erişim Tarihi:19.07.2019.
- <https://www.depremler.org/trabzon-depremleri-1>, Erişim Tarihi:19.07.2019
- İNAN Hüseyin Fazıl, KURT Zülfinaz ve KUBİLAY İlknur; (2011), “Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü”, **Temel İlk Yardım Uygulamaları Eğitim Kitabı**, Ankara.
- İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi, (İSMEP);(2009), “**Birey ve Aile İçin Depremde İlk 72 Saat**”, <http://www.guvenliyasam.org/wp-content/uploads/2016/02/Birey-ve-Aile-icin-Depremde-Ilk-72-Saat.pdf>, Erişim Tarihi:24.06.2019.
- KADIOĞLU Mikdat ve ÖZDAMAR Emin; (2008), “**Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri**”, Birinci Baskı, JICA Türkiye Ofisi No: 2, Ankara.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (MEB); (2011), “**Acil Sağlık Hizmetleri, Kimyasal Biyolojik Radyasyon ve Nükleer (KBRN) Tehlikelerde Acil Yardım**”, Ankara.

- MERAL Cem; (2014), Gümüşhane İlinin Köse İlçesinde Halkın Afet Konusundaki Bilgi ve Bilinç Düzeylerinin Tespiti Araştırması, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane.
- METİN Mustafa; (2014), “**Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri**”, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI; (2017), “Taşkın Yönetimi”, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- OYANIK Mazhar; (2015), Afet Bilinci ve Kader İlişkisi: Gümüşhane Örneği, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane.
- PETAL Marla ve TÜRKMEN Zeynep; (2001), “**ABCD Temel Eğitim El Kitabı**”, Beyaz Gemi Yayınları, İstanbul.
- POLAT Tuncay; (2014), Erzincan Yavuz Selim Mahallesinde İkamet Eden Ulaşılabilen 18 Yaş ve Üstü Bireylerin Temel Afet Bilinci Bilgi Düzeylerinin Saptanması, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- SAYGILI Ramazan; (2014), “Türkiye Sel ve Su Baskınları Afet Haritası”, <http://cografyaharita.com/haritalarim/4iturkiye-sel-baskinlari-haritasi.png>, Erişim Tarihi:22.06.2019.
- SCHNEID Thomas D. and COLLİNS Larry; (2000), **Disaster Management and Preparedness**, CRC Press, Florida.
- ŞAHİN Cemalettin ve ŞİPAHİOĞLU Şengün; (2002), “**Doğal Afetler ve Türkiye**”, Gündüz Eğitimi ve Yayınları, 478s, Ankara.
- ŞAHİN Necmettin; (2007), “**Afet Yönetimi ve Acil Yardım Planları**”, <http://www.tmmobizmir.org/wp-content/uploads/2014/05/200810.pdf>, Erişim Tarihi:25.06.2019.
- ŞAHİN Yusuf, LAMBA Mustafa ve ÖZTOP Sezai; (2018), “Üniversite Öğrencilerinin Afet Bilinci ve Afete Hazırlık Düzeylerinin Belirlenmesi”, **Medeniyet Araştırmaları Dergisi**, Cilt:3, Sayı:6.
- ŞAHİN, Cemalettin; (1991), **Türkiye Afetler Coğrafyası**, Gazi Üniversitesi Yayını, Ankara.

- TÜİK; (2018), Trabzon İlinin Sürmene İlçesinin Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus İstatistikleri, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=130&locale=tr>, Erişim Tarihi:22.07.2019.
- TÜİK; (2018), Trabzon İlinin Sürmene İlçesinin Yaşa ve Cinsiyete Göre Nüfus İstatistikleri, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, Erişim Tarihi:20.07.2019.
- TÜRKOĞLU Handan; (2014), “**Afete Dirençli Şehir Planlama ve Yapılaşma**”, İSMEP Rehber Kitaplar Beyaz Gemi Sosyal Proje Ajansı, <http://www.guvenliyasam.org/wp-content/uploads/2016/02/ADSPY.pdf> , Erişim Tarihi: 01.07.2019.
- ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (UBAK); (2013), “**Ulaştırma Kaza İstatistikleri**”, http://www.ubak.gov.tr/BLSM_WIYS/KAİK/tr/Belgelik/20140312_103823_76347_1_76648.pdf, Erişim Tarihi:22.06.2019.
- UZUNÇIBUK Levent; (2009), “Doğal Afetlerin Kentsel ve Bölgesel Planlamada Yeri, Jeodezi”, **Jeoinformasyon ve Arazi Yönetimi Dergisi**, Sayı: 101.
- ÜNAL Yeşim, IŞIK Esra, ŞAHİN Soykan ve TEKELİ YEŞİL Sidika; (2017), Sağlık afet çalışanlarının depremlere ilişkin bireysel hazırlık düzeylerinin değerlendirilmesi: Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) Derneği örneği, **DEU Tıp Fakültesi Dergisi**, 31(2), 71-80
- VAROL Nehir; (2007), **TMMOB Afet Sempozyumu**, Doğal ve Teknolojik Afetler Konusunda Toplumun Bilinçlendirilmesi ve “Afem’in” Rolü, Bildiriler Kitabı, Ankara.
- Yeniçağ Gazetesinin 28.09.2017 Tarihli Nüshası.
- YILDIRIM Ali ve ŞİMŞEK Hasan; (2005), “**Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- YILDIZ Ali; (2014), Ülkemizde Afet Yönetimi, Gümüşhane Örneği İle Gümüşhanede Yaşayan Üniversite Gençlerinin Afetle İlgili Bilgi Düzeyleri, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane.

YILDIZ Doğan ve UZUNSAKAL Ece; (2018), Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama, **Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi**, 2018, Sayı: 1

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Kemal KARADENİZ

Doğum Yeri ve Tarihi : TRABZON/ Sürmene/ 15.07.1993

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü.

Yüksek Lisans Öğrenimi : Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi ABD.

İş Deneyimi

Stajlar : Hastane, AFAD ve İtfaiye

Çalıştığı Kurumlar : Erzurum Devlet Hava Meydanları İşletmesi (devam ediyor)

İletişim

Telefon : 0555 888 15 61

e-posta Adresi : karadenizz.kemal@gmail.com

Tarih : 23 /01 /2020

EKLER

EK 1: Afet Formu

AFET BİLİNÇ DÜZEYİ ANKETİ

1. Cinsiyetiniz:

☐ Kadın ☐ Erkek

2. Medeni hâliniz:

☐ Evli ☐ Bekâr

3. Yaşınız: ...

4. Eğitim durumunuz (son mezuniyet):

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

5. Daha önce herhangi bir afet yaşadınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

6. Sizce ülkemizdeki idareciler (Kurum yöneticileri, politikacılar vs.) afetlere ilgili gereken çalışmaları yapıyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

Aşağıdaki soruları cevap seçeneğinize göre (x) işareti ile doldurunuz.		EVET (X)	HAYIR (X)
7.	Afetlere hazırlık konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?		
8.	Afetlere müdahale ile ilgili eğitim aldınız mı ?		
9.	Afetlerle ilgili herhangi bir tatbikata katıldınız mı?		
10.	Afet bilinci kapsamındaki eğitimleri ve tatbikatları gerekli görüyor musunuz?		
11.	Afetler ve acil durumlara ilgili eğitim almak ve tatbikatlara katılmak ister misiniz?		
12.	Kendinizi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli görüyor musunuz?		
13.	Yaşadığınız çevreyi afetlere karşı hazırlıklı ve yeterli buluyor musunuz?		
14.	Sizin ve ailenizin afete hazırlık planınız var mı ve tatbik ettiniz mi?		
15.	Daha önce ilk yardım eğitimi aldınız mı?		
16.	Bir afet veya acil durum esnasında kendinizi ilk yardım yapabilecek düzeyde görüyor musunuz?		
17.	Şimdiye kadar aile fertleriniz ilk yardım eğitimi aldı mı?		
18.	Evinizin afetlere karşı güvenli olduğunu düşünüyor musunuz?		
19.	Olası bir afet anında toplanma bölgenizi biliyor musunuz?		

20.	Olası bir afette alternatif barınma yeriniz var mı?		
21.	Ailenizin afet çantası var mı? (içinde: ilk yardım çantası, el feneri, radyo vb.)		
22.	Evinizde düşme riski olan (dolap, ayna vb.) malzemeleri sabitlediniz mi?		
23.	Sizin ve ailenizin önemli belgelerinin yedekleri evin dışında başka bir yerde saklanıyor mu?		

EK 2: Sürmene Kaymakamlığı İzin Yazısı

T.C.
SÜRMENE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : 64305970-249-E.230
Konu : Anket Çalışması

15/02/2019

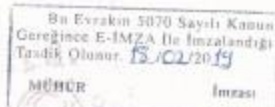
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 10.12.2018 tarihli ve 7333 sayılı yazınız.

Enstitünüzün Afet Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Kemal KARADENİZ' in ilçemizde "Halkın Afet Profili: Farkındalık ve Hazırlık Seviyelerinin Belirlenmesi" anket çalışmasını yapması için izin verilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Mehmet Alper ÇİĞ
Kaymakam

"Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek {L2R83b-TKyBxp-RKus5L-bPtuCQ-r161gfTP} kodunu yazınız.

Sürmene Kaymakamlığı
Telefon No: (462)746 10 11 Faks No: (462)746 50 20
e-Posta: yazisleri@surmene.gov.tr İnternet Adresi: www.icisleri.gov.tr

Bilgi için: Ayşe EYÜPOĞLU
Büro Personeli
Telefon No:

EK 3: Etik Kurul Onay Raporu

T.C. GÜMÜŞHANE
ÜNİVERSİTESİ
Rektörlüğü

GÜMÜŞHANE
UNIVERSITY
Rector's Office

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı : 95674917-051.99-E.37162

03/12/2018

Konu : Etik Kurul Onay

DAĞITIM YERLERİNE

Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kuruluna yapmış olduğunuz başvurunuz Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 2018/9 sayılı ve 03/12/2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Proje onay formu yazımız ekindedir. Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Günay ÇAKIR
Kurul Başkanı

Ek: Proje Onay Formu

Dağıtım:

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Emre Ş. ASLAN
Sayın Doç. Dr. Nihat YILMAZ
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ersin DİKER
Sayın Arş. Gör. Sefa MIZRAK
Sayın Doç. Dr. Sedat BOSTAN
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Fatma OKUR ÇAKICI
Sayın Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK
Sayın Doç. Dr. Ahmet Barhan ÇAKICI
Sayın Öğr. Gör. Osman DUMAN
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ
Sayın Öğr. Gör. Hasan TUNA
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Kağan KILINÇ
Sayın Prof. Dr. Saim ŞAHİNÖZ

03/12/2018 Avukat : N.COŞGUN

Adres
Telefon
Faks
Elektronik Adres: <http://www.gumushane.edu.tr>